

Kertbarát

magazin

Ára: 670 Ft | Előfizetőknek: 630 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

**GESZTI PÉTER
ÓDON KERTJE**

**VIRÁGKÖTÉSZET
CSILLOGÓ CSOKROK**

**ITTHON
A SZIBÉRIAI
NŐSZIROM**

Ajándék
1000 Ft-os
Oázis
vásárlási kuponnal
A PharmaRosa Kft.
10%-os
kedvezményével

**KIKELETI
FEHÉRKÉK**

**ÜLTESSÜNK
ÁFONYÁT**

KERTÉSZPALÁNTA

MADÁRCSALOGATÓ TRÜKKÖK

Ne hagyja pénzét elfolyni!

Csökkentse költségeit locsolási vízmérővel,
hogy az öntözésre használt vízmennyiség
után csak a víz díját kelljen megfizetnie!

Locsolási vízmérővel kapcsolatos további tudnivalókról szórólapjainkon,
a Vízvonal telefonszámán, valamint honlapunkon,
a www.vizmuvek.hu oldalon tájékozódhat.

Vízvonal
06 40 247 247

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kertészet és Szőlészet
szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
39. évfolyam, 2016/5-6. szám,
2016. május 20.

FŐSZERKESZTŐ:
BIZA KLÁRA
FELELŐS SZERKESZTŐ:
ALGÉIER WENDY
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: 273-2290
Tel./fax: 273-2285
E-mail: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Floradania felvétele

Kiadja a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
HÁJOS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:
Laczó Angéla, Hajcsér Anna,
Szabó Ildikó
MARKETING: Horváth Roland vezető
MUNKATÁRSÁK: Kovács Réka,
Justin Sára,
Bárdos László tervezőgrafikus
ÜGYFELSZOLGÁLAT:
Husztiné Csekó Emma,
Petroné Márton Gyöngyi
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410

HIRDETÉS:
Barsi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu
Kiss Jánosné
Tel.: 273-2285, 273-2290
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

*Minden jog fenntartva!
A lapból értesítéseket átvenni
csak a Kertbarát Magazinra való
hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb
reklámkiadványok tartalmáért
a kiadó felelősséget nem vállal.*

Terjeszti a Magyar Posta Zrt.,
a Lapker Zrt., valamint
az alternatív terjesztők

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:
Color Interpress Kft.
1039 Budapest, Hatvány L. u. 14.
Telefon: 243-9232
Fax: 243-9242

Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Zrt.
Levél Üzletág, Központi Előfizetői
és Árusmenedzsment csoport,
1900 Budapest.
Előfizethető az ország
bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél,
valamint megrendelhető
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
címen.

Előfizetői észrevételek:
(06)-(40)-565-656

Előfizetési díj:
egy évre: 3780 Ft, fél évre: 1890 Ft

NYOMJA:
Ipress Center Central Europe Zrt.
2600, Vác Nádas utca 8.
Felelős vezető: Lakatos Viktor
A nyomdai megrendelés törzsszáma:
Sz-12/99
Nyomás: 2016. május 13.
HU ISSN 0133-9435

www.mgonline.hu
Szerkesztő:
Pap Edina, Hafner Dániel

Szél, vihar, hőség

Néhány éve még komoly viták övezték, ma már azonban senki sem vitatja az éghajlatváltozás tényét. Környezetvédelmi tanácskozás előadója hívta föl parkfenntartók, főkertészek figyelmét a változás őket érintő hatásaira. Meglepő módon nem az emelkedő hőmérséklet lesz az elsődleges befolyásoló tényező, sokkal inkább a csapadék mennyiségének szélsőséges eloszlása és a viharos erejű szelek hordozzák a fő veszélyt. Mind gyakrabban van részünk a városi hőszigetek miatt kialakuló, és éppen ezért főképp a nagyvárosok fölött tomboló özönvízszerű esőkből, de a napokon át csillapulni nem akaró szeleket is mind többször kell elviselnünk. Sajnos ez utóbbi is megviseli a növényeket. Jó ha csak annyira, hogy át-fésüli, végérvényesen összeborzolja a lágyabb szövetű növények lombját, mint például a kertemben idén tavasszal a kisvirágú árvácskáimat. Hiába vártam, hogy a szokásos gömbbé fejlődjenek, helyette kócos, féloldalas kuszasággal kellett beélnem. Nagy a teher, ugyanakkor óriási a felelősség a városi parkok tervezőin. A föld alatt tekergő közművek erdejében kell (kellene) helyet szorítani egy-egy fának, többnyire nem ott, ahol az esztétikai szempontok megkívánják, hanem ahol jut hely. Szomorú tény, hogy az összes közmű nagyobb előnyt élvez, több „joga” van, mint a fának. A föld fölött sem jobb a helyzet. Mindennapos, már megszokott látvány az elektromos vezetékerek érdekében végzett barbár facsonkolás. Néha magam is szemtanúja vagyok egy-egy esetnek. Szívszorító látvány volt, ahogy az elektromos művek emberei nyesegették az „utukban lévő” előkert fa ágait, majd úgy döntöttek, nem is kell az a fa oda, és tőből kivágták a méretes akácot. A tulajdonos tanácsstalanul végignézte, nem mert szólani, most pedig valószínűleg nemcsak a májusi akácvirágillatot, hanem az ablakára vetett, a szobát hűsítő árnyékot is hiányolja.

És sorra erősen burkolathangsúlyos, nyáron a hőséget megsokszorozó terek születnek országsszerte, ám valószínűleg nemcsak a tervezők, hanem a megrendelők szemlélete sem elég növényközpontú.

Hazai kerttervezők-tájépítők közötti versengés díjkiosztóján a holland tájépítész, zsűritag éles kritikát fogalmazott meg a beadott pályamunkákkal kapcsolatban: egy sem volt közöttük, amelyek az éghajlatváltozásra adott volna választ, pedig égetően fontos lenne, hogy ezt is szem előtt tartsák a tervezők.

Algéier Wendy

A MAGYAR POSTA TAVASZI AKCIÓJÁBAN A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG GONDOZÁSÁBAN MEGJELENŐ LAPOK

FIZESSEN ELŐ LEGALÁBB 3 HÓNAPRA, MINIMUM 1800 FT ÉRTÉKBEN ÉS NYERJEN!

20%
KEDVEZMÉNY

MAGYAR
MEZŐGAZDASÁG
LAPCSOPORT

A Magyar Mezőgazdaság Kft. lapjainak akciós előfizetési árai

ELŐFIZETÉS

a **06-40-56-56-56** kék számon,
hirlapelofizetes@posta.hu e-mail
címen vagy a **www.posta.hu**
oldalon, személyesen az ország
bármely postáján, valamint
kézbesítőjénél.

A MAGYAR POSTA
TAVASZI AKCIÓJÁNAK NYEREMÉNYEI
FŐDÍJ

3 db **300.000 Ft** értékű nyereménybetét

2. DÍJ

3. DÍJ

2 db **200.000 Ft** értékű
Mountex ajándékutalvány

2 db **100.000 Ft** értékű
nyereménybetét

Az akció 2016. április 1 - május 31 között érvényes,
valamint más akciókkal nem összevonható.

BEMUTATJUK

- 6 Tarka színfolt kasvirágokból
- 24 A rózsza betegségei és kártevői
- 28 A paradicsom meghódítása
- 29 Pázsit, kevesebb öntözéssel
- 40 Gyönyörű kikeleti fehérek
- 46 Az áfonya termesztése
- 52 A törökök és a kávé

IDEGEN TÁJAKON

- 16 Wakehurst Place
- 20 Rotterdam zöld tüdeje

KERTEK-EMBEREK

- 8 Geszti Péter

- 12 Madaras kert

IDŐSZERŰ

- 31 Randevű a kerttel
- 36 Meleg napok jönnek

ITTHON

- 38 A szibériai nőszirm

KERTÉSZPALÁNTA

- 50 Madárcsalogató trükkök

VENDÉGLÁTÁS

- 56 Sokszínű menü

MAGOT KÜLDÜNK

- 67 A dústermésű madárbirs

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

- 58 Csillagó csokrok
Mesteri asztaldíszek
Európa-bajnok virágkötő:
Mezőffy Tamás
Vadvirágos koszorúk

- 65 Posta

Tarka színfolt KASVIRÁGOKBÓL

A fészkesvirágzatúak családjának egyik jeles képviselője a kasvirág, először dísznövényként került az Újvilágból Európába. Az indián törzsek ugyan ismerték gyógyhatását, de a hódítók csak 100-150 éve fedezték föl ezt a tulajdonságát. Hazánkban is előbb használták dísznövényként, csak néhány éve terjedt el, mint a meghűlés és influenza elleni kitűnő gyógyhatású, illetve megelőzésre alkalmas készítmény.

A telt virágú kasvirágfajták nem érlelnek magot, így minden energiájukat a virágképzésre fordíthatják (Echinacea 'Supreme Elegance')

Elsősorban a bíbor kasvirág fajtái váltak népszerűvé, az utóbbi évtizedben számos színváltozatát nemesítették, amelyek növekedési erélye, bokrosodása, virágmérete, betegségellenálló-képessége, élettartama és fagyűrőse is eltérő. A hazai kertészetek által forgalmazott fajták között a legrégebbiek és legnépszerűbbek a rózsaszín és a fehér változatok, amelyek a legellenállóbbak, a leghosszabb életűek is. A szövettenyésztéssel nemesített új fajták között találunk rendkívül szépeket és érdekeseket. A telt virágúak nem érlelnek magot, így minden energiájukat sok-sok virág képzésére fordíthatják. A többségük azonban néhány év után elpusztul.

Rizómaival és talajközeli rügyeivel vészeli át a telet. Lándzsás, sötétzöld tőlevelei áprilisban bújnak elő, majd a nyár elején emelkednek ki virágzati szárai, hogy júliusban szirmot bonthasson.

1. BÍBOR KASVIRÁG

(*Echinacea purpurea* 'Magnus')

2. TOLLBORZFŰ

(*Pennisetum setaceum* 'Rubrum')

3. KASVIRÁG

(*Echinacea* 'Chiquita')

4. KOKÁRDAVIRÁG

(*Gaillardia* 'Red Sun')

5. MAGAS VARJÚHÁJ

(*Sedum* 'Purple Emperor')

6. KASVIRÁG

(*Echinacea* 'White Swan')

7. SZUROKFŰ

(*Origanum vulgare* 'Aureum')

Meleg, napos fekvésben, tápdús talajon majd két hónapon keresztül szépen és gazdagon virágzik. Évek alatt természetes bokorrá fejlődik, ezért 2-3 tő elegendő belőle négyzetméterenként, de egyesével is ültethetjük az ágyásba korábban nyíló virágokkal vagy levéldísznövényekkel társítva.

Tápdús talajt igényel, a tápanyag-utánpótlásról rendszeresen gondoskodnunk kell. Az erre legalkalmasabb komposzt és az érett marhatrágya nemcsak tápanyagforrások, de a talajéletet is élénkítik, a talaj szerkezetét is javítják. Ősszel vagy kora tavasszal terítsük az ágyás felszínére, majd kapálással dolgozzuk be, hogy a növények hasznosítani tudják a benne lévő tápanyagokat. Az eső vagy öntözés hatására kioldódik belőlük a tápanyag, amelyet már föl tudnak venni a hajszálgökök.

A kasvirág az észak-amerikai magasfüves prériek egyik képviselője. Szépen mutat fűtársaival, az árvalányhajjal (*Stipa*), vagy a vesszős kölessel (*Panicum virgatum*), melyek szintén ott élnek. Társnövénye lehet sok, szintén napos, meleg fekvést kedvelő évelő.

Vágóvirágnak is alkalmas, erős köge (a virágzat közepe) a szárazvirág-kötészetben is használható. Elvirágzás után nem szükséges visszavágni, erős szárán sokáig megmarad az elszáradt virágzat középső része, amely télen is szép dísz az ágyásnak. Ebben az esetben kora tavasszal, a díszfüvekkel egy időben vágjuk vissza.

Ambrus Mária Zsófia

Dalok az ódon kertből

Budaligeten, a város legszélén járunk, erdő és szakadék zárja a zsákutcát. A csöndet a természet hangjai árnyalják, madarak fújják teli torokból, amikor a tavaszi szél alábbhagy. Mindenféle színesbe borult fák, a levegőben könnyű virágillat. Megtaláljuk a fekete kovácsoltvas kaput, és követjük a fekete kovácsoltvas kaput, és követjük mögötte a macskaköves, kanyargós utcáskát. Péter végigvezet a tágas kerten, ami több különböző karakterű részletből áll. Ahogy ő mondja, „kedves kis ficakok” vannak benne, ahol szeret elüldögélni. Az egész kertet keretbe fogja a dús sövény, a kerítés mentén virágos bokrok, örökzöldek és magas fák szegélyezik a tisztásokat. Kis ligetek vezetnek át az utca felőli fronttól a ház mögötti kertrészig. Elöl van a „gondolkodópad”, ami kiválóan alkalmas arra, hogy oda a házigazda elvonuljon dolgozni egy lappal. A szép, szárnyas kőoroszlános ülőalkalmatosságnak története van:

– Irodát béreltem Bel-Budán – *meséli Péter* – és észrevettem, hogy a szomszédos házbontás síthalmái közül, a susnyásból kikandikál valami. Kérdeztem a tulaját, mik ezek a kőszobrok, megvehetném-e. Megkaptam ajándékba, meglepetésemre el is hozta, sőt még fa ülőrészt is szerelt rá. Gyönyörű antik darab. Ahogy a dekoratív kőváza is, amit szintén „elszerettem” valakitől. Azt is kezdi benőni a moha, a borostyán, lassan birtokba veszi kert.

• *Nemcsak a patinás régi tárgyakhoz vonzódsz, az öreg fákat is tisztveled. Erről vall a különös, földön fekvő, kettéhasadt törzsű bírskörte, ami a központi helyet uralja a kert elején.*

– Nem volt szívem kivágni, olyan, mint egy szobor. Gyönyörűek az ágai. Még él, termést is hoz. Nagyon szeretjük! Mint ahogy a nagy hársfát se hagytam kivágni, pedig igen rossz helyen van a kapu mögött. Inkább kikerültük építkezéskor, és kerülgetem

Vibráló ötletember, előadó, producer és dalszövegíró, különleges rendezvények megálmodója. Geszti Péterről sok minden juthat az eszünkbe, a Rapülöktől a Jazz+Az-ig, a Magyarország-daltól a Dzsungel könyve musicalig, az @®© óriásplakát-kiállítástól a Nemzeti Vágtáig hosszú a sor. Tévében és színpadon jobbára a nyilvánosság előtt éli az életét, így kevesen gondolnák: az örökmozgó médiaszereplő romantikus, ódon hangulatú kertet teremtett, ahová a legnagyobb boldogság számára visszavonulni a családjával.

azóta is naponta, mert kisebb sportmutatóvány behajtani tőle a garázsba. Fontos volt nekem, hogy az ősfákat megőrizsem.

Szobrok vándorlása

A kert mélye felé sétálva mediterrán jellegű vöröstéglás kerítésrészhez érünk, a falban boltíves fülkék, nagy cserepekben délszaki növények.

– Most még kicsit csupasz, de nyári estén fantasztikus a hangulata. Addigra befutja a vadszőlő a falakat, a fülkékben égnek a lámpák, és ez a sarok, a ráboruló

zöldekkel kellemes, hűs helyet ad a ritka, közös családi vacsorákhoz. Azért építtetem, mert kapcsolódní akartam a ház stílusához, ami furcsa módon egyszerre idéz toszkán épületeket és Bauhaus-jegyeket.

• *Hogy esett rá a választásod?*

– Sokáig kerestem, mire rátaláltam. Első látásra megtetszett a „mesebeli házikó”, ami a múlt század 20-as éveiben épült, hogy nyári villaként szolgáljon. Maholnap százéves, és őri romantikus varázsát.

• *Meglepett a kerted, a házad, mert nagyvárosi médiázajban zizegő ötletgyárosokhoz másféle háttérrel rendel a képzelet. Túl*

azon a közhelyen, hogy „az ellentétek vonzzák egymást”, meg hogy csöndre vágysz, volt valami mélyebb nosztalgia, kötődésed ilyesfajta környezethez?

– Anyám a Pasaréti úton lakik, és ott a kert vége ilyen jellegű, „dzsumbis” volt, sok külön kis búvóhellyel. A ház is emlékeztet rá, a lábazati kő, a hasított kőből rakott, mohos lépcsők régről ismerősek. És ahogy a kicsi lányaimat látom a kertben szaladgálni, játszani, virágokat gyűjtögetni, bogarakat nézegetni, hihetetlen erősen visszaidéződik a saját gyerekkorom. Az, hogy én ma ideoda rohanok, és kommunikációs kampá-

nyokkal foglalkozom, benne van a karakteremben. De közben romantikus, magába húzódozó, kicsit a világ elől elvonuló ember is vagyok, aki szeretem a magánéletemet zárt terekben élni. Szimbolikusan is zártan. Minden tárgyban, ami körülvesz, van valami, amitől otthonos a környezetem. Tamási Áron egyik legszebb gondolata, hogy az a dolgunk, hogy otthon legyünk a világban. Hát hol, ha nem a saját életerünkben?

• *Mit örököltél, őriztél meg, és mit változtattál a kertben?*

– '95-ben vettem meg a házat, rá egy évre a mellette lévő portát, és összenyitottam a

két telket. A régi nagy ősfák kivételével mindent én telepítettem, persze szakember segítségével. Kicsit túl is ültettem a kertet. Megtartottam a régi, soktörzsű, hatalmas mogoróbokrokat is. Szépek a dús koronájukkal, és a termésük idevonzza a mókusokat, a gyerekek öröme. Megmaradt az öreg fapergola a kapu mögött, és a kerek kút is, csak körbeépíttem. Kicsit romos-gyomos, mintha szándékosan őrizné a régi időköt. A hátsó kertrész a kislányok birodalma, ugrálóval, homokozóval, csúszdával az óriás fűzfa, meg az oszlopos juhar árnyékában. És itt épült fel

a medence, ami nyáron a legnagyobb élvezetet adja a családnak.

- A medence köríves lezárásában pedig egy nyúlánk fehér mészkőalak, Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész félreismerhetetlen keze nyomával.

– Nagyon szeretem! Nem ismertem személyesen az alkotót, de kinéztem magamnak Zene című munkáját, ami sokáig a Kálvin téren állt. Nagyon tetszett, és fölkerestem a szobrászt, hogy eladná-e. Így került hozzám a hegedülő alak. A kert vonalainak gyújtópontjába állítottam: ide mutat a gyalogút, ide esik a medence felezővonala, és a teraszról épp ide látni. Valósággal vonzza a tekintetet a szobor. Ha majd kilombosodik mögötte a diófa, szép sötétzöld hátteret ad.

- Van egy másik jeles szobor is a kertben, csak éppen fölismerhetetlen állapotban. Pedig sokan ismerik az általad alapított Nemzeti Vágtáról.

– A Hősök terén, a Vágtán volt felállítva Szőke Gábor Miklós monumentális lószobra. A rendezvény után megvettem, sokáig a kertben posztolt, de egy viharban összedőlt a különleges szerkezetű lécszobor. Jövőre a ház tatarozása és a kert rendezése után ismét felállítjuk.

A fák királya

- Nemrég bemutatott Létvágy lemezeden úgy tűnt, áttevődtek a hangsúlyok. Mindenki emlékszik a Magyarország-dalodra, amiben annyi lendület, lelkesedés, hit van. Aztán itt a legújabb album egy krédószerű dallal: „Hiszek egy emberben, hiszek egy otthonban”. Ráadásul az éltebbeknek visszaköszön egy történelmi „hiszekegy” is. Léptékváltással így értékelődik fel a család, az otthon, a kert?

– Igen. Szerintem a '89 után eltelt 10-15 év apró betűs lábjegyzet lesz a magyar történelemben, lélegzetvételnél nyitás. Akkor mindenki tele volt reménnyel, hittel. A Magyarország-dal is erről szól. Ma már nem tudnám megírni. Ma azt az időt éljük, mikor a mikrokörnyezetünkben kell tudni boldogulni, mert a nagyobb nem ad erre módot. Sok szempontból becsukódott az ország. Sőt a világ is.

- Akkor annál értékesebb, hogy távlatos tereket, elvárásolt gyerekkort tudsz adni a lányaidnak.

– Az ember szeretetet tud adni a gyerekeknek, jó nevelést és környezetet. Ebben nem lesz hiányuk, az biztos. A kert nem arra való, hogy mutogassák, a kert lelki kérdés. Arra van, hogy akár a gyerekkori meséidbe is újra bele tudd álmodni magad. A te kis birodalomban biztonságban érezd magad, nyugalom, szeretet legyen benne. A kert ennek az univerzumát teremti meg. Sári és

GYÓRFI VIKTÓRIA FELVÉTELEI

Lenke 7 és 5 évesek, és szívrepesztően boldog érzés elnézni őket, ahogy önfeledten játszanak a kertben. Akár a két Lotti, vagy Bóbita a versben. Ilyenkor eltűnődök, milyen jó lesz majd nekik felnőttként visszagondolni a gyerekkorukra. Ez a kert nem szabályos, nincs „kimatekozva”, nem is túlságosan gondozott, de barátságos, és mi nagyon szeretjük. Még a feleségem, Edit is, pedig neki más az ízlése, ő modern, kicsit technokrata, de mégis jól érzi itt magát.

- A két kezed nyomát mi viseli a kertben?

– Azt jobb, ha semmi! Nem vagyok kétkezi ember. Tőlem annyi telik a háztartásban,

hogy szerdánként kihúzom a kukát és képes vagyok magamnak megfőzni a teát filterből. Egyszer próbáltam fűvet nyírni, kapásból elvágtam a villanyvezetéket. Viszont örületesen tudom élvezni a kertet. A kertben filozófia van. Nem csak a japán kertben, minden kertben! Az ember újra közelebb kerül az életnek azokhoz a rétegeihez, amiket igazából csak gyerekként tudott megélni. És megtanítja a saját gyerekeinek, hogy ne félj a hangyától, a póktól, ne taposd el, ő se bánt. Hogy egyensúly van a világban, amit nem szabad megbontani, még az ilyen apró élőlényeket is hagy-

ni kell élni. Vagy nézd a kis virágzó magnóliabokromat. Kész csoda! Régen ültettem cserépbe, aztán kipusztult. Pici rész maradt belőle, azt egy hideg őszön bedugdostam a téglafal melletti sarokba, és évekig semmi. Azt hittem, teljesen meghalt, pedig kedves, jelképes növény volt: egy szerelem emléke. Aztán évek múltán egyszer csak kihajtott, és azt üzent, hogy van érzés, van szerelem. Ezek fontos dolgok!

- Ha eljátszanál a gondolattal, hogy fa lehetsz, milyen fa lennél?

– Platán! Nekem az a fák királya! Gyönyörű a törzse, a „bőre”, dekoratív, hatalmas

jelenség, elérnek alatta más növények. Hosszú életkort megérnek, és van bennük valami büszkeség. Remélem, mire a lányaim felnőnek, az én példányom is nagyra nő majd. Sokáig jártam Kaposvárra, első feleségem színész volt, és a színház előtti parkban üldögélve csodáltam a gyönyörű platánokat. Utazni mindig délre szeretek, imádom az itáliai, a dél-francia tájakat, a békés, nyugalmas kisvárosi hangulatot, és a százéves platánsorokat. És ha este még kihoznak egy finom vörösbort egy jó vacsorához – számomra nem is kell több a „nyári nirvánához”!

- És itthon?

– Itt is gyönyörködöm a fákban, nem tudok betelni velük. Nagy teleken rohanok ki a házból, verem le a havat róluk, hogy ne törjenek le az ágak. Nyáron kora este kiülök, és nézem a nyújtózó árnyékokat, a fények játékát a lombokon. Ez olyan álomszép, hogy boldog leszek, és azonnal elaluszom – nevet Péter, majd hozzát teszi: azért is ültettem sok fát, mert ha nem is alkotás, de mindenképp hozzájárulás az élő, zöld környezethez.

Sándor Mária

Madaras kert

Tavaszi virágözönben Piliscsév utcáin kanyarogva érkezünk meg vendéglátóinkhoz. Hatalmas, tiszteletre és csodálatra méltó mamutfenyő köszönt messziről. Kontsek Tamás és felesége, Éva beljebb invitál. Alig lépünk a házba, az ablakokon keresztül a Pilis lankás hegyvonulatai és az előtte fekvő kert tárul elénk.

– Feleségem csévi, ezért költöztünk 1976-ban Piliscsévre, az apósomékhöz. Akkor vettük ezt a 3000 m²-es telket 18 sor gyalogművelésű szőlővel és öreg gyümölcsfákkal, *meséli Kontsek Tamás*. Akkora cseresznyefák álltak itt, az egyikük törzsének faanyaga két köbméter volt. Sajnos kipusztultak, ki kellett vágunkuk őket. A cseresznyefa nem viseli el a civilizációs ártalmakat, ahogy beépült az utca, úgy pusztultak a cseresznyefák. Először kutat ástunk, a következő évben elkezdtük az építkezést, majd 1979-ben költöztünk. Később a szomszédtól vettünk még egy 2000 m²-es területet, így alakult ki a mai kertméret. Harmincöt év munkája, tapasztalata és tanulása látható itt.

Mamutfenyő-társasház

A kert valóban madaras, hisz tudatosan ültettek olyan növényeket, amelyek a madarak éléskamrái, vagy búvóhelyei lehetnek. Van itt például madárbirs, galagonya, kökény, tűztövis. A nagy fáknak köszönhetően a madarak megtalálják a lakhelyüket. A borókába is szívesen fészkelnek, mert biztonságban vannak a macska elől. A mamutfenyő akár egy tízemeletes társasház, minden szinten lakik valaki: feketeregők, cinkék, gerle, búbosbanka, rozsdafarkú. Ebben az odúban pedig a múltkor volt nyílászárócsere, *meséli nevetve Tamás*, egy harkály kibővítette a bejáratot, mert eredetileg cinkére volt méretezve, így szűk volt neki. A harkály kinézte magának az odút, és beköltözött.

www.kertnezoben.hu

kertnezoben

– Nagyon fontos, *veszi át a szót Éva*, hogy a madarakat nemcsak etetni kell telenként, de egész évben itatni is. Akár a kutyavivő tájában is szívesen fürdenek. A rigóknál hat órákor van a fürdési idő, önfeláldozóan lubickolnak az itatótálban. A kertet nem csak a madarakkal osztjuk meg, él itt sün, sikló, béka, gyík is. A vakondokra sem haragszunk.

Házi praktikák

Négy gyümölcsfán kívül mindent Éva és Tamás ültetett. Száznál több örökzöld, ötven tő rózsa, kilencven gyümölcsfa, százhusz tökből álló lugasszőlő a több évtizedes ültetés eredménye. Az Othello szőlőlé (must) a ház specialitása. Kénezik, de utána csak hőkezeléssel tartósítják. Minden fűtőt átnéznek, megmosnak, így csak egészséges szemek kerülnek bele. Tavaly készítették másodszer, de akkora siker volt, hogy ezentúl minden évben lesz, *bizakodik Éva*. A megtisztított diót az avasodás ellen 1,8 literes csavaros befőttesüvegbe teszem, és egy szódásszifon-patronnyi széndioxid-gázzal töltöm fel. Az kiszorítja az oxigént, így nem oxidálódik a dióolaj, ezzel elejét veszem az avasodásnak. Így évekig tárolható.

– Ha nem fagy el, sok dióknak lesz, *bizakodik Éva*. A megtisztított diót az avasodás ellen 1,8 literes csavaros befőttesüvegbe teszem, és egy szódásszifon-patronnyi széndioxid-gázzal töltöm fel. Az kiszorítja az oxigént, így nem oxidálódik a dióolaj, ezzel elejét veszem az avasodásnak. Így évekig tárolható.

Gyönyörű, egészséges szelídgesztenye díszíti az udvart. A mézész több száz méter mélyen van, így a gyökerek nem érik el a lúgossága miatt gondot okozó kőzetet.

A SZERZŐ ÉS A KONTSEK CSALÁD FELVÉTELEI

• **A mamutfenyő hogy került ide?**

– A fiunk születésekor, 31 évvel ezelőtt kaptuk erdőmérnök barátunktól, *meséli Éva*. Kedves történet is kapcsolódik hozzá. Néhány éve, az egyik vasárnap a gyerekek két férfit hívtak be a kertbe, a mamutfenyőhöz. Mérgek is voltam, hogy idegenek jönnek ebédidőben. Kiderült, hogy Debreczy Zsolték (botanikusok) voltak a látogatók, a környéken kirándultak, és messziről feltűnt nekik ez az óriási mamutfenyő. Addig jöttek a fenyő irányába, amíg ide nem találtak hozzánk.

• **Rögtön gazdálkodásra rendezkedtek be?**

– Nem igazán, eredetileg egyszerűen itt szerettünk volna lakni, de a kezdetektől igyekeztünk megtermelni a konyhára szükséges zöldséget és gyümölcsöt. Tudatosan készültünk a nyugdíjas évekre, így ma már akár egész évre megtermeljük a családnak a legszükségesebbeket. Sok mindent tartósítunk, konzerválunk. Tegnap éppen pitypangszörpöt csináltunk. Hatszáz virágot szedtünk le, mielőtt Tamás lekasálta a gyepet. A férjem édesanyja azzal gyógyította a torokfájást, onnan a recept.

Sokat tanultam a szülőktől a tartósítás, a maradékok hasznosítása terén. Nagy élmény, amikor az ember lemegy a kertbe, és egy kosárba összeszedi az ebédre valókat. Szívesen továbbadjuk az öregektől, az olvasmányainkból és a saját tapasztalatainkból összegyűjtött tudást akár beszélgetések során, vagy metszési, oltási bemutatókon.

Nagyon büszke vagyok arra, hogy nálunk nincs szerves hulladék. A konyhai maradványokat az állatok kapják, minden más komposztálunk, alig van szemét. Minden maradványt hasznosul. Az esővizet két, egykőbméteres tartályba fogjuk fel. Ez a mennyiség ugyan nem elég a teljes kerthez, de a kemény vízre kényes cserepeseket mindig lágy vízzel öntözöm.

23 szőlőfajta

• **Miről mesélnek a gyümölcsfák?**

– A kertben sok a régi fajta, főleg a gyerekkori emlékeim miatt. Ennek az *Ontario Renett* almájának az oltóvesszőjét nagyapám svájci kertjéből hoztam 1993-ban, *meséli Tamás*. Kezdetben alig akart teremni, aztán rátaláltam a *Weisser Klarapfel* nyári almára, ami szintén ott volt nagyapám kertjében, hisz egymás porzói. Azóta sokat terem. Gyermekkorom esztergomi kertjéből is van itt alma. Ha találok a környezetemben valamilyen érdekes régi almafajtát, azt oltással, vagy szemzéssel próbálom átmenteni. Növekszik a kertben *Ananász renet*, *Simonffy piros*, *Mesánszki* és *Pogácsa* alma.

120 tőkéből álló fajtagyűjteményünkben 23 fajta szőlő terem, köztük *Bianca*, *Nero*, *Esther*, *Fanny*, *Izbégy muskotály*, ami a feleségem kedvence, *Rea*, *Lidi*, *Teréz*, *Othello*, *Zalagyöngye* és *Palatina*. Közel tíz éve kerti naplót vezetek, amelybe mindent följegyzek. Így például azt is tudom, hogy öt évvel ezelőtt hol volt a sárgarépa, mikor milyen fajtákat ültettem, mit, miért selejteztem. Ez egyúttal permetezési napló is. A zöldségkertet ellátja az egész családot. Végigpróbáltam a keszthelyi burgonyafajtákat, végül maradtam a *Baltoni rózsánál*. Azért ez a legjobb, mert a nyári szárazság idejére, június végére, július elejére már leterem, és tárolható is.

Mindenkinek szívből ajánljuk a növényekkel való foglalkozást. Ehhez nem kell föltétlenül ekkora kert. Esztétikai élményt ad, mozgást a jó levegőn, és egészséges gyümölcsöt, zöldséget a család asztalára. Szellemi elfoglaltság is, hiszen állandóan tanulunk. Sokszor a magunk kárán, de ez is a hasznunkra válik.

Megyesi Éva

„Csodálatos, mit művelhet egyetlen napsugár az emberi lélekkel”

(Dosztojevszkij)

Kinek a lelkét ne melengetné egy zöldellő, madárcsicsergős, tavaszi napsugárral beragyogott kert? Ezt az érzést igyekszünk átadni ügyfeleinknek minden egyes megépített kerttel.

Törekszünk arra, hogy az általunk megálmodott kertek jól megtervezettek, az ügyfél életstílusához, igényéhez illőek, könnyen fenntarthatók és megfizethetőek legyenek. Igyekszünk olcsóbb, de tartós megoldásokat kínálni, nagy hangsúlyt fektetve arra, hogy mutatós legyen az elkészült kert. Ennek jól sikerült példája az idei Construma Kert kiállításon épített versenykertünk, melyet a közönség 1. hellyel jutalmazott, a szakmai zsűritől pedig különdíjat kaptunk. Kizárólag bontott anyagokat használtunk, bizonyítva azt, hogy olcsó anyagokból is lehet különleges és szépet alkotni. Ebben a szellemben szeretnénk bemutatni néhány, kis költségességgel otthon is kivitelezhető, tartós megoldást.

Térkő szegély – Számos ügyfelünknel okoz gondot a fű szélezése, a gyorsan korhadó faszegélyek, a széttöredező (és csúnya) műanyagsegélyek, melyekkel a fűvet igyekszünk a virágágyástól el-

választani. Ezek kiváltására használhatunk téglát, vagy téglalap alakú térkővet (legjobb a 20 x 10 x 6 cm-es méretű), melyekből akár szép íveket is rakhatunk. Színben széles a választék. Süllyesz- szük le annyira a földbe, hogy a fűnyíró kerekét kényelmesen végigtolhassuk rajta, tegyük alá néhány centiméter betont, majd az ágyás felőli oldalon is támasszuk meg földnedves betonnal. A fű felőli oldalra ne kerüljön beton, ha hézag maradt, töltsük ki fűmag- gal kevert földdel.

Növénytámfal bontott téglából – Válogassuk ki a szebb téglákat, nem baj, ha nem tökéletesek, ettől lesz „rusztikus” hatású. Csemperagasztóval illesszük össze a téglákat a kívánt magassá- gig. Kültéri diszperziós festékekkel, szórópisztollyal fújuk le – ná- lam most a fehér-lila a kedvenc –, így a képen látható fal fehér lett, lila-fehér virágokkal beültetve. Feltölthetjük az egészet föld-

Zongora csobogó: Haladó szinten zongora csobogó épí- tésébe is belefoghatunk, ami egy zenekedvelő család fe- dett teraszának ékes díszje lehet. Válasszunk hozzá leg- alább 8000 liter/óra vízhozamú szivattyút, ültessük be gyö- nyörű, színes virágokkal, garantáltan az összes szomszéd a csodájára fog járni!

del, de be is dobozolhatjuk belül, az évelőknek 30 cm mély föld- réteg is elég. Jó minőségű termőföldet használjunk, de ne (kizá- rólag) virágföldet, mert az laza és tőzeges, így gyorsan kiszárad.

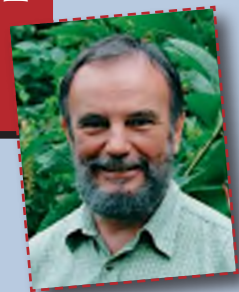
Raklapbútor – Az utóbbi időben kissé elcsépe- lt téma lett a raklapbútor, de újragondolva, kis kreativitással máris más megvilá- gításba kerülhet. Bevallom, én beleszerettem, így most a mi tera- szunkat díszíti a képen látható, saját tervezésű és kivitelezésű bú- tor. Az asztalba kővirózsákat ültettünk agyagkavicsba, ami igény- telen, kevés locsolással is életképes. Az asztalon lévő üveglap dupla, ragasztott, biztonsági üveg. Az asztal szöveggel való díszí- téséhez válasszunk a saját életünkben fontos „életképeket”, ettől lesz igazán a miénk. Az ülőbútort alaposan csiszoljuk le, ezzel el- tűnik a barnult, koszos hatás, finom csiszolópapírral tüntessük el a szálkákat. Fújuk le vékonylazúrral a kívánt színre. A színes raklap- bútorok is nagyon jópofák, igazi nyári hangulatot idéznek. Méretre vágott szivaccsal, jól kiválasztott anyaggal és ügyes varrónő segít- ségével rövidesen szürcsölhetjük a koktélt a teraszon, mert meg- érdemeljük.

ILGarden
Az ÖN kertésze

www.ilgarden.hu
ilgarden2013@gmail.com
0620/495 66 05

WAKEHURST PLACE

Nyugat-Sussex grófság bővelkedik pompás kertekben (Nymans, Leonardslee, Borden Hill, High Beeches), közöttük is előkelő helyet foglal el Wakehurst Place. A kiegyenlített, enyhe időjárás, a kedvező csapadékviszonyok, a védett fekvésű domboldalak és völgyek rendkívül kedvező feltételeket teremtenek a világ különböző tájairól származó növényeknek.

Wakehurst Place történelmi birtokközpont Nyugat-Sussex grófságban, Ardingly községtől északra 2,5 km-re. Nevének jelentése óangol nyelven „nyírkor erdőség”. Környékének archeológiai leletei, felhagyott számos kis vasércbányája azt sugallja, hogy már a vaskorban lakottak voltak a dombok és mély völgyek. 1205-ben William Wakehurst vásárolt és alapított ott birtokot. A kastélyt későbbi birtokosa, Sir Edward Culpeper (1561–1630) építette jellegzetes színű helyi homokkőből 1590-ben. Az épület mindmáig megtartotta Tudor-kori építészeti stílusát. A Culpeper-család legnevezetesebb tagja Nicholas Culpeper (1616–1654) híres botanikus, orvos, csillagász volt, akinek két könyve, Az angol doktor (*The English Physician*, 1652) és a Teljes füveskönyv

(*Complete Herbal*, 1653) alapvető, korszakalkotó művek, hosszú ideig nagy hatással voltak a gyógyítás tudományára.

A Kew Garden vidéki egysége

Lady Caroline Frances Hill, Downshire márkai özvegye 1869 és 1890 között lakott a Wakehurst Place-ben, miután megvásárolta a birtokot. Akkor alakult ki a kert mai alapszerkezete. A most is látható legidősebb egzóta fákat, például a hatalmas hegyi mamutfenyőket (*Sequoiadendron giganteum*) valószínűleg ő ültette. Szakszerűen helyrehozatta a leromlott állapotban lévő kastélyt, amelybe annyira beleszeretett egy amerikai milliomos, hogy engedélyt kért a ladytól, felépíthetné-e másolatát a tengeren túl. Így ma

A Wakehurst Place egyik leghatásosabb része a Falkert

Newportban, Rhode Island államban van a Wakehurst Place-i kastély hasonmása. A kert igazi föllendülése 1902-ben kezdődött, amikor Sir Gerald Loder (1861–1936), a későbbi Lord Wakehurst megvásárolta a több mint ezerhektáros birtokot. A főrendi Loder család nem akármilyen szerepet töltött be az angol kertészet történetében. Gerald testvérei közül Edmund létrehozta a közeli világhírű Leonardslee Gardent, Wilfrid pedig a szintén sussex-i High Beeches nevezetes kertjét építette ki.

Gerald az államkincstár helyettes vezetője volt, lemondott tisztségéről, és minden idejét új birtokának szentelte. Megírta és kiadta Wakehurst Place történetét. A kert volt a szerelme, első számú szívügyének tekintette annak fejlesztését. Mivel kiváló, nagy tudású, szenvedélyes „plantsman” volt, számos növényvadász expedíciót támogatott anyagilag. Az expedíciók főként Kelet-Ázsiába vezettek, és nagy szerepet vállaltak a rendkívül gazdag vegetációjú terület forradalmi méretű feltárásában.

Loder különleges érdeklődést mutatott a déli félteke mérsékelt éghajlatú vidékeinek flórája iránt, így Wakehurst Place-ben egyedülálló gyűjteményt hozott létre Dél-Amerika, Ausztrália és Új-Zéland növényeiből.

Sir Gerald Loder halála után Sir Henry Price (1877–1963) sikeres üzletember vásárolta meg a birtokot, és folytatta a kert magas szintű fenntartását, fejlesztését. Végrendeletében a National Trustra (Nemzeti Gondnokság) hagyományozta a kertet, ami addigra már széles körben ismert és csodált, ritka fajokban gazdag és kiválóan tervezett gyűjtemény volt. A National Trusttól 1965-ben 99 évre bérbe vette a világhírű Királyi Botanikus Kert (*Royal Botanic Gardens, Kew*), és attól kezdve vált Wakehurst Place magánbirtokból nemzetközi súlyú modern botanikus kertté. A Kew Garden vidéki egysége ma élő botanikai múzeum, kertművészeti emlék, történelmi tájképi kert, ami hivatásának tekinti a tudományos kutatást, és a növényvilág minél szélesebb körű megismerését.

Különleges keverék

A jókora, patkó alakú völgy mentén fekvő, rendkívül változatos felszínű 188 hektáros kert bővelkedik hatásos tájképi részletekben. Kiugró sziklák, szűk völgyek, források, patakok, különböző méretű tavak, nedves rétek teszik lenyűgözővé a látványt. Az anyakőzet kemény homokkő, a kert magasabban fekvő részein tápanyagban gazdag, savanyú, homokos erdei, a völgyekben nehéz, agyagos, savanyú a talaj. A tagolt felszínnek és az idős faállományoknak köszönhetően kialakult védett, különleges mikroklíma kifejezetten alkalmas egzóták nevelésére. A kedvező talaj- és csapadékviszonyok (850 mm/év) is hozzájárultak a rendkívül gazdag növényállomány megtelepítéséhez.

A kert mai arculata a történelmi tájképi kert, a 20. századi kertművészeti stílusok és a modern tudományos növénygyűjtemény érdekes és különleges keveréke.

A legmagasabb térszíntől lévő főbejáratától – ahol az angliai kertekre oly jellemző, színvonalas kínálatú kertészeti áruház és étterem is található – a kastély felé vezet az út. Közben bal kéz felől látható a Nagytóra lejtő, nagyon változatos, törpecserjés és más ritka növényfajoknak otthont adó Sziklaterasz (*Rock Terraces*). Különösen figyelemre méltók az ujjas juhar (*Acer palmatum*) és a japán juhar (*Acer japonicum*) fajtáinak csodálatos méretű példányai. A Sziklaterasz mögött viszonylag fiatal, az 1987-es óriásvihar után létesült

A kastély épülete és a növények szervesen illeszkednek egymáshoz

A shirasava-juhar egyik fajtájának (*Acer shirasawanum 'Aureum'*) lombja kihajtás után is tarka

A víz fontos szerepet játszik

részt, a Kelet-ázsiai Fenyérkert (Trans-Asian Heath Garden) találjuk. A különleges és teljesen egyedülálló gyűjteményben egymástól elkülönítve mutatják be a kelet-ázsiai területek növényzetét. Nemcsak a hangafélék családjának alacsonyabb képviselőit, rododendronokat, erikákat (*Erica*), fajdbogyókat (*Gaultheria*) telepítettek ide, hanem az eredeti termőhelyükön velük együtt élő egyéb fajokat is. Ez az egyik legizgalmasabb terület Wakehurst Place-ben.

Sok-sok ritkaság

Az egész birtok fókuszpontjában áll a csodálatosan szép arányú, Tudor-kori kastély. Ma hivatalos helyiségeket, ajándékboltot, eredeti formájában berendezett szobákat láthatunk benne. Az épület falán különleges futónövények, mint például Henry-vadszőlő (*Parthenocissus henryana*) és kínai kúszóhortenzia (*Schizophragma integrifolium*) kapaszkodnak. A sárgásszürke helyi homokkőből épült falak a pompásan összeállított gazdag borderágyaknak is kiváló háttérrel nyújtanak. A kastély előtti tágas pázsitról lenyűgöző kilátás nyílik a kert távolabbi területeire és a Nagy-tóra.

Nyugati irányba tovább sétálva az újabban létrehozott, a hideg évszakban is mutatós ültetésekkel teli télkerthez (*Winter Garden*) jutunk. Mellette, fal védelmében az egyszikű-borderágy (*Monocotyledon Border*) füveket és hagymás növényeket vonultat fel nagyszerű változatosságban. Ódon kőfalon vágott átjárón keresztül a rejtett és csodás Falkertbe (*Walled Garden*) érkezünk. A téglalap alakú Henry Price Kert (*Sir Henry Price Garden*) – modern vidéki kertnek is nevezhetjük – az egyik legjobb ebben a műfajban, ha nem a legjobb az Egyesült Királyságban. Ezüst és szürke levelű lágyszárúak és kisebb cserjék kizárólag mályvaszín, rózsaszín, lila, bíbor, kék virágú növények és fajtáik formálisan, de rafináltan megkomponált együttese, romantikus kőpadokkal.

A zárt kertformákat elhagyva a talán leg-egyedibb kertrészhez, a Déli-félteke Kertjéhez (*Southern Hemisphere Garden*) érünk. A kedvező fekvésű déli lejtőn még Gerald Loder kezdte Ausztrália, Új-Zéland, Dél-Amerika csak ott megtartható, különleges szépségű növényeit ültetni. Csak kapkodjuk a fejünket a sok ismeretlen faj, forma és szín láttán. Sok-sok ritka, Európában másutt nem látható növénnyel ismerkedhetünk meg, például a proteafélék családjából. A közelben fekvő területeken főleg kései virágzású fajok gazdag gyűjteményét

A nyári időszak jellegzetességei a nagy felületeken nyíló hortenziák

Az 1987-es óriásvihar nagy kárt tett, de jócskán maradtak talpon hatalmas fák

Őszi hangulat, háttérben a kastéllyal

láthatjuk, hortenziát (*Hydrangea*), orbáncfüvet (*Hypericum*) és pimpófajtákat (*Potentilla*) ültettek nagy tömegben.

A kastély tengelyében lévő, balusztrádos kilátópont alatt, a völgyben helyezkedik el a Vízi Kertek (*Water Garden*) együttese. Lenyűgöző, természetes fává nőtt Campbell-magnóliák (*Magnolia campbellii*) porcelánrózsaszín virágtömegét, valamint a

csillagossomok (*Cornus kousa*, *C. florida*) és babérhangák (*Pieris*) fajtáit csodálhatjuk meg ott tavasszal. A lápkert (*Bog Garden*) tömve van izgalmas vízi- és vízparti növényekkel. Tavasszal a kandeláber kankalínok (*Primula japonica*, *P. bulleyana*), nyáron a himalájai óriási lilomok (*Cardiocrinum giganteum*) és a tibeti kékmák (*Meconopsis betonicifolia*), ősszel a pompás keserűfű (*Polygonum*

affine) tömeges virágzása ejt csodálatba. A környező domboldalokról tavasz végén nagyszerű rododendronok tekintenek le.

Az óriásvihar nyomai

A Nyugati-liget völgyben (*Westwood Valley*) káprázatos rododendrongyűjteményt és kelet-ázsiai fák és cserjék gazdag együttesét találjuk. Az északi oldalon figyelemre méltó az óriási homokkősziklák védelmében kialakított, kínai és himalájai ritka magashegységi növényeknek otthont adó Himalájai Tisztás (*Himalayan Glade*).

A völgy fölötti lankás lejtőn a nagy kiterjedésű, fajokban igen gazdag Fenyőgyűjtemény (*Pinetum*) látható. Az 1987-es óriásvihar alaposan meggyérítette, különösen sok nagyméretű ritka fa pusztult el, de most is találunk bőven „csemegéket”, mint a parajegenyefenyő (*Keteleeria davidiana*) vagy a tajvanciprus (*Taiwania cryptomerioides*) méreates példányait. A kastélytól távolodva kevésbé intenzív kertrészek (*Horsebridge Wood*, *Rock Walk*, *Coates Wood*, *Bethlehem Wood*) látogathatók.

Az 1987. október 16-án Nagy-Britanniára lecsapó trópusi óriásvihar („Great Storm”) fölbecsülhetetlen károkat okozott a déli grófságokban. Hónapokig tartott a helyreállítás. Különösen a kertek szenvedték meg az extrém időjárási jelenséget. A Wakehurst Place-i kertben egy éjszaka 20 000 (!) fát döntött ki vagy tört derékba a szél, köztük számos famatuzsálemet és Európában elsőként honosított ritka példányt. A híres Loder-féle cédrusfasor is ekkor pusztult el. A kert képe teljesen megváltozott, a Kew Garden hatalmas összegeket költött az újratervezésre és a rekonstrukcióra. Ma már alig észlelhetők a tragikus esemény nyomai.

Wakehurst Place a világ leghíresebb botanikus kertje, a Királyi Botanikus Kert (Royal Botanic Garden, Kew) vidéki területe, tudományos élőnövény-gyűjteménye rendkívül gazdag fajokban és fajtákban. Ennek, és a kerttípusok sokféleségének köszönhetően az év minden szakában látványosságot és nagy élményt nyújt. Ott van többek közt a nyír (*Betula*), a délibükk (*Nothofagus*), a dérbabér (*Skimmia*) és az orbáncfű (*Hypericum*) nemzeti gyűjteménye.

Ha kertlátogatási szándékkal érkezünk Angliába, és gépünk a Gatwick repülőtérre ér földet, rögtön a sűrűjébe csöppenünk, hiszen negyedóra autót után már Wakehurst Place pompázatos kertjét csodálhatjuk. Mindenkinek azt ajánlom, ne hagyja ki, ha arra jár.

Kósa Géza

A helyi homokkőből épült Tudor-kori kastély

Kertihortenzia-fajta (*Hydrangea macrophylla* 'Ayesha')

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

MAGBANK

A Millennium Seed Bank, a világ legnagyobb vadontermő-növény magbankja 2000 óta működik a kert közvetlen szomszédságában, a Föld 50 országában vannak ügyfelei. Biztonságos mélységben, kőzetbe vajt termekben, légmentesen lezárt üvegekben, száraz állapotban, mínusz 20°C-on tárolják a begyűjtött, megtisztított magvakat. 2020-ra a világflóra 25%-ának, mintegy 75 ezer faj magjainak begyűjtése és betárolása a cél. A kerttől független intézmény, de a Kew Gardenhez tartozik, színvonalas látogatóközpontjába érdemes benézni.

Rotterdam ZÖLD TÜDEJE

Rotterdam zöld tüdejének is nevezik a körülbelül 6,5 hektáros Trompenburg Arborétumot, amely bár méretét tekintve szerény, mégis figyelemre méltó, mind faállományát, mind pedig művészi kialakított tájképi jellegét illetően.

A holland kikötővárosban szinte semmi nem maradt a jellegzetes németalföldi építészeti elemekből, hiszen a világháborúban csaknem földig bombázták. Az újjáépült nagyváros hatalmas beton-üveg felhőkarcolói már messziről föltűnnek. Az építészek igencsak szabadon engedték fantáziájukat a tervezéskor. Az elképesztő alakú, sokszor szándékosan ferde monstorumok között kanyargó csatornákon meglehetősen bizarr látványt nyújtanak a régi, néha múzeumi darabnak tűnő kisebb-nagyobb hajók.

Nem gondolná az arra járó, hogy van egy kis „sziget” ebben a különös városban, amely gyönyörű fáival, színpompás, méretes rododendronbokraival és rengeteg más növényével valóságos földi paradicsom. Aki oda betéved, semmit sem lát a környező nagyvárosból, semmit nem hall annak zajából.

A SZERZŐ ÉS ZOLTÁN FERENC FELVÉTELEI

A középkorban mocsár borította a területet, majd a víz csatornába terelésével farmot alakítottak ki. A későbbiekben a területet a Smith (később van Hoey Smith) család vásárolta meg, akik nyári rezidenciaként használták, Trompenburg néven. Fákat ültettek, és angol stílusú tájképi kertté varázsolták az egykori mocsarat. A birtok egy részét később át kellett adniuk a városnak, hogy az egyre nagyobb számú kikötői munkás számára lakóházakat építhessenek. A megmaradt kertben 1950-től kezdve James Richard Pennington van Hoey Smith egyre több fásszárú növényt telepített, azzal a kifejezett szándékkal, hogy arborétumot létesítsen. A van Hoey Smith család növény- és kertszeretetének eredményét csodálhatjuk meg ma a Trompenburg arborétumban. Az utókor megbecsüli, méltó módon karbantartja, sőt, fejleszti a nagy értéket. „Rotterdam zöld tüdeje” igazi kikapcsolódást, tiszta levegőt kínál a város lakóinak és a természetkedvelő turistáknak.

A kertbe lépve mindjárt szembetűnik a sok gyönyörű fenyőféle, amelyek között fiatal, modern fajták és koros példányok egyaránt akadnak. A remek ízléssel kialakított tájképi kertben májusban a rodo-

dendronvirágzás a fő látványosság, 568 faj és fajta pompázik olyankor a nagy fák tövében. Az egyéb fásszárú taxonok száma is figyelemre méltó: mintegy 260 tölgy-, 70 bükk- és 100 magyalfajnak és -fajtának ad otthont. Ide-oda kanyargó vizescsatornák között és fölött vezetnek az ösvények, minden pillanatban más és más látvány tárul a sétáló szemé elé. Az aljnövényzetre is igen nagy hangsúlyt fektettek. Árnyliliomok, hunyok, erikák, püspöksüvegek (*Epimedium*), páfrányok, tojásbogyók (*Podophyllum*) hatalmas foltjai borítják sűrűn a talajt, egyáltalán nem engedve „szóhoz jutni” a gyomokat. Szép szőnyegeiket még számos hagymás növény, írisz és egyéb évelő virág tarkítja. Természetesen nem hiányoznak a kisebb-nagyobb szobrok, hangulatos kis hidak és padok, a szemét viszont annál inkább. Tisztaság és rend honol az egész kertben, a legeldugottabb sarokban is. Amellett, hogy szép és különleges növényfajokkal ismerkedhetünk, számos ötletet „lophatunk” kisebb vagy nagyobb kertünkbe, ne felejtünk hát fényképezőgépet és jegyzetfüzetet vinni magunkkal, ha a Trompenburg arborétumba látogatunk.

Józsa Kata

A rózsza betegségei és kártevői

A rózsza igényes, sok gondozást és törődést kíván. Szépségét csak kedvező körülmények között tenyésző, ápolt és egészséges bokron élvezhetjük igazán.

A kedvezőtlen talajviszonyok, a tápelemhiány, a talajban lévő pangó víz, a tartós szárazság, a hosszú ideig tartó hideg időszak hatására először életteni betegségek, elváltozások jelentkeznek rajta. A nitrogén, a vas és a magnézium hiányára sárgulásos tünetekkel, a késő tavaszi fagyra meddő hajtások nevelésével válaszol. Tartós esőzés nyomán gyakori jelenség az „esőfolt” a leveleken.

Betegségek

A betegségek közül elsőként a különféle **rózsamozaik vírusokat** (*Rosa mosaic virus*, *Prunus necrotic ringspot virus*) említjük. A tüneteket több vírus okozhatja, egy részük csak avatott szemmel észlelhető,

A Magyar Rózsatársasággal együttműködve indítottuk el rózsákról szóló sorozatunkat, amelynek most a hetedik részét adjuk közre. Az önszerveződő civil társaság hat éve tevékenykedik aktívan. Kezdő, vagy gyakorló rózsabarátokat fogad tagjai sorába, az igényesebb nemzeti kertkultúra fejlődését igyekszik ösztönözni.

Rózsarozsda

Rózsamozaik vírus

Rózsalisztharmat

A rózsza varrodarázs lárvái

A rózsza betegségei és kártevői ellen engedélyezett növényvédő szerek

Készítmény neve	Forgalmazási kategória	Töménység	Hatása
Amistar (Top)	II-III.	0,75-1,0 l/ha	lisztharmat, rozsda
Astra rézoxiklorid	III.	0,2-0,3%	rozstda, diplokarponos levélfoltosság
Dithane M 45	II-III.	2,0 kg/ha	rozstda, diplokarponos levélfoltosság
Folicur Solo	II.	0,75-1,0 l/ha	lisztharmat
Nordox 75 WG	III.	0,14-0,2%	rozstda, diplokarponos levélfoltosság
Polyram DF	II-III.	1,6-2,0 kg/ha	rozstda, diplokarpon
Systhane Duplo	II-III.	0,15%	lisztharmat
Signum WG	II-III.	1,0-1,8 kg/ha	levélfoltosságok
Saprol Rózsza	III.	60-120 ml/100 m ²	lisztharmat, rozstda, diplokarponos levélfoltosság
Thiovit Jet	III.	0,2-0,4%	lisztharmat, atkagyérítés
Topas 100 EC	III.	0,5 l/ha	lisztharmat
Actara SC	II.	25-40 ml/100 l	szívókártevők
Axoris rovarölő készítmények	II-III.	kész permet	atkák, szívó- és rágókártevők
Bio Plantella	III.	0,08%	szívókártevők
Careo rovarölő készítmények	III.	0,6-1,2 ml/m ²	szívó- és rágókártevők
Chess 50 WG	II.	0,05%	szívókártevők
Decis (Mega)	II-III.	0,2-0,25 l/ha	szívó- és rágókártevők
Fazilo	III.	60-200 ml/m ²	atkák, pajzstetvek, levéltetvek
Gazelle 20 SP (SG)	III.	0,06-0,5 kg/ha	szívó- és rágókártevők
Mospilan 20 SP (SG)	III.	0,06-0,5 kg/ha	szívó- és rágókártevők
Nissorun 10 WP	III.	0,5 kg/ha	atkakártevők
Olajos rézkén	III.	3%	tavaszi lemosó (atkák, szívókártevők)
Teppeki	III.	0,16 kg/ha	levéltetvek
Vektafid A (A/E,R)	III.	1,0-3,0%	őszi-tavaszi lemosó (atka, szívókártevők)
Zoom 11 SC	III.	0,5 l/ha	atkakártevők

Jelmagyarázat:

1%-os töménység: 10 liter vízbe 100 milliliter növényvédő szer
 0,1%-os töménység: 10 liter vízbe 10 milliliter növényvédő szer
 0,01%-os töménység: 10 liter vízbe 1 milliliter növényvédő szer
 II. forgalmi kategória: vásárlásához zöldkönyves engedély szükséges
 III. forgalmi kategória: szabadon megvásárolható
 II-III. forgalmi kategória: a növényvédő szer kiszerezésétől függ a vásárlási kategória

míg mások látványos képet mutatnak levélsárgulás, apró mozaikos elszíneződés, a levéllemezt tarkító gyűrűs foltok, levéltorzulás, szintörés formájában. Levéltetvek, kabócák, vírusvektor fonálféreg terjesztik a kórokozót egyik növényről a másikra, vírusfertőzött rózsatöveket tehát ne tőrjünk meg a kertben, illetve irtsuk a szivogató vírusvektor rovarokat.

Sokkal gyakoribb betegség a **rózsza diplokarponos levélfoltossága vagy csilagrozsdája** (*Diplocarpon rosae*), amely súlyos károkat okozhat. Hőigénye alacsonyabb, mint a lisztharmaté, ezért korábban jelenik meg a növény lombzatán, különösen csapadékos, párás időben. Levégőtlen lombzatban nagyobb kárt okozhat. A télen is fenn maradó levelekről korábban fertőzi a friss lombot. Erős fertőzés esetén a rózsza lehullajtja leveleit.

A **rózsalisztharmat** (*Podosphaera pannosa*, *Sphaerotheca pannosa* var. *rosae*) szinte minden időben visszatérő betegség, amely a leveleket, hajtásokat, bimbókat támadja meg. Kedveli a meleg, párás időt, melyben rohamosan terjed. Lisztes, szürkésfehér, letörölhető bevonatot képez a növényen. Gátolja az asszimilációt, rontja a rózsza díszítőértékét.

A leveleken és a hajtásokon jellegzetes narancssárga duzzanatok, pörsenések formájában jelentkezik a **rózsarozsda** (*Phragmidium mucronatum*, *Ph. tuberculatum*). Az erős fertőzés levélszáradást, levélhullást okoz.

Ritkábban egyéb betegségek is megjelenhetnek a rózsán, de ezek csak elvétve okoznak kárt. Ilyenek a rózsaperonoszpóra, a rózsafenésedés, a rózsza szeptória, a barna kéregfoltosság vagy a bimbók szür-

A levélsodró darázs kártétele

Diplokarponos levélfoltosság

Rózsalevéltetű

Közönséges takácsatka

Rózsakabóca

Hajtásfűró rózsadarázs

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Rózsateknőspajzstetű

Rózsagubacsdarázs

kepenészes rothadása. Ha a gyakoribb betegségek ellen kezeljük a rózsáinkat, akkor ezen kórokozók föllépését is elháríthatjuk.

Rovarkártevők

A rózsák rovarkártevői közül kiemelt figyelmet érdemel a **nagy rózsalevéltetű** (*Macrosiphum rosae*), mert elsőként jelenik meg a fakadó növényeken, sokszor már a bimbózás előtt. Elsősorban a bimbókat és a bimbó alatti szárrészt, illetve a fiatal leveleket támadja meg. Tömegesen nagy károkat okoz, mert a szívogatás következtében torzul, nem nyílik ki a bimbó. A levéltetvek által kiválasztott mézharmaton gyorsan megtelepszik a korompenész, és rontja a virág élvezeti értékét. A párás, meleg idő kedvez a levéltetvek felszaporodásának.

A **levéldarazsak**, a **rózsadarazsak** és a **gubacsdarazsak** jelenléte változatos tünetekkel jár: besodorják, hámozgatják, meg-rágják a levéllemezt, a hajtás belsejében károsítanak, és az elhalásukat is okozhatják. A hajtáson és a levélnyélen is megjelenhetnek gubacsok. Összességében azonban ez a kár nem igényel külön beavatkozást, a fertőzött részeket vágjuk ki.

A **rózsaszabóméh** (*Megachile centuncularis*) jellegzetes nyomot hagy a rózsáknak: rágó szájszervével nagy, íves darabokat „szab” ki a levéllemezéből, amelyet aztán a méhfészkek készítésére, ivadékgyógyozásra szállít el. Inkább érdekesség, mint károsítás ez a tevékenysége, ne bántsuk őt. Ritkábban, alkalmanként előforduló kártevők a tripszek, kabócák, liszteskék, az amerikai lepkekabóca, a virágbogarak, a rózsabogarak, a takácsatkák és a rózsán időnként előforduló pajzstetűfajok. Célirányosan ritkán kell ellenük védekezni.

Látható, hogy növényvédelmi szempontból is sok figyelmet, törődést igénylő kerti díszünk a rózsák. Szépségét csak akkor élvezhetjük igazán, ha megvédjük a betegségeitől, kártevőitől. Ha növényvédő szereket használunk, akkor azt önmagunk és környezetünk teljes biztonsága mellett tegyük.

Arra is gondoljunk, hogy a rózsák nyár elejétől a tél beálltáig szinte folyamatosan virágzik, mézelő méhek és más hasznos megporzó rovarok látogatják, ezért virágzás idején csak méhkímélő rovarölő készítményeket használjunk. Permetezés előtt feltétlenül tanulmányozzuk a csomagoláson található használati útmutatót, és az ott leírtak szerint járunk el. Szakszerű, a rózsák igényeinek megfelelő környezet megteremtésével, helyes metszéssel, harmonikus tápanyagellátással sokat tehetünk azért, hogy kevesebb betegség és kártevő jelenjen meg szeretett rózsáinkon.

Dr. Aponyi Lajos

MY ROSE

— az én rózsám —

RÓZSA A KERTEMBE

A rózsára gondoltam: vörös csokor, nekem és Tőle! Sokunknak a rózsák szó hallatán ez jut az eszébe, azonban választékunk rózsái, „**az én rózsám**” ennél jóval többet jelent.

A rózsák lehet ...

- ... **történelmi**, aminek eredete a régmúlta nyúlik vissza.
- ... **romantikus**, amely szép emlékek hangulatát idézi meg.
- ... **teahibrid**, amelyek virágformája hosszan elbűvöl.
- ... **ágyás rózsák**, amely kert meghatározó pontja.
- ... **park rózsák**, mint a magányos óriás virágos szobra.
- ... **futó**, amely mindig a csúcsig ér.
- ... **mini**, édes picik helyen megbújva.
- ... **talajtakaró**, színes szőnyegként elborulva.

A rózsák színeinek száma végtelen. A virágzás minden pillanatát látni kell, amely mindig más és más tónust, árnyalatot és szint mutat. A rózsák illatai bódítóak. Érezni és átélni lehet, leírni és elmondani nem lehetséges.

„**Az én rózsám**” ezt jelenti, mind ezek közül választ, amikor nálunk jár.

Rosa White Queen Elizabeth
Fehér vagy fehér keverék virágágyú
ágyás rózsák grandiflora.

Rosa Budatetőny
Sárgás barackrőzsaszínű
teahibrid vágó rózsák

Rosa Ghislaine de Féligonde
Világossárga - történelmi
rambler - futó rózsák

Kuponkód
462528888121

Web áruházas megrendelés
esetén 10% kedvezményre
jogosít fel.
www.pharmerosa.com

A paradicsom meghódítása

A paradicsomot szinte mindenki szereti, nemcsak a gyerekek, de a felnőttek kedvence is.

Nevelése egyszerű, de magasabb szinten már bizony komoly szakértelmet kíván.

Néhány kevésbé ismert termelési praktikát és tudnivalót osztott meg velünk dr. Eke István, a CoraxBio szakértője.

A paradicsom Amerikából érkezett hozzánk, talán Mexikóból vagy Peruból a 16. században. Először Spanyolországban és Portugáliában terjedt el, onnan kelet felé, Franciaországba és Olaszországba, majd még tovább jutott. Az olasz konyhának egyenesen alapélelmiszere lett, hasonlóan a magyar konyha pirospaprikájához.

A paradicsom számos fajtája kapható, és nagyon sok mindenben különböznek egymástól. A kis mélylila vagy erőssárga koktélpáradicsomokról senki meg nem mondaná, hogy rokonai a hatalmas, sütőtök-szerűen barázdált ökörszív fajtának.

A paradicsom hálás növény, az igazán egészséges és biztos terméshez azonban

nem árt néhány szabályt betartani. Kevéssé köztudott, hogy a palántát érdemes 15-20 centi mély ültetőárokba elhelyezni úgy, hogy csak a felső néhány levele látszon ki. Előtte a föld alá kerülő szárról törjük le a leveleket és hajtásokat, azok helyén gyökér fejlődik majd, ami segíti a tápanyagfelvételt, így a gyorsabb fejlődést. A bogyók fejlődésekor a növény kifejezetten fény- és vízigényes. Ha a talaj az esőtől vagy az öntözéstől tömörödik, repedezik, időnként lazítsuk fel. Ha az ültetendő palántán már virág van, azt szívfájdalom nélkül (de azért óvatosan) csípjük le, mert a virágzás közben elültetett palánta a bogyókat neveli, ami miatt nem fejlődik ki rendszeresen a gyökere.

A palántát csak akkor ültessük ki, ha már éjjel sem csökken mínusz 1 C-fok alá a hőmérséklet. Az ültetőgödörbe tegyünk komposztot, a talaj legyen porhanyós, laza. Legfontosabb tápanyagai a nitrogén, a foszfor, a kálium, a kalcium és a magnézium. Ezek hiánya, illetve túladagolása komoly problémákhoz vezet, és kijuttatásuk is szakértelmet igényel. Érdemes olyan, kifejezetten zöldegek számára kialakított műtrágyacsomagot beszerezni, amelyben egy szezonra előre összekészítették a szükséges tápanyagokat, a kijuttatás idejét és módját pedig részletes útmutató írja le.

Vízigényes növény, de nem mindig, és nem egyformán. A frissen kiültetett palánta nem kényes, a rendszeres öntözést csak az első termések kötődése után igényli. (Azért ültetéskor öntözzük meg.) Rengeteg károsítója van, a rovaroktól a különböző gombákig és vírusokig. Az egészséges, jól táplált növény ellenállóbb a károsítókkal szemben, de eredményes védelméhez sok esetben elengedhetetlen a speciális rovar-, gomba- és atkaölő szerek használata.

Az egészséges paradicsom a neveléstől és a fajtától függően május közepétől augusztus végéig teremhet szabadföldön, ezért érdemes több fajtát ültetni. Némelyik bokroszerűen nő, másokat karózni kell, de egyes fajták lugasként is felfutnak az előkészített támrendszerre, vagy vezetőszálakra. Erről a vásárlás helyén érdemes érdeklődni.

Ne feledkezzünk meg a hónaljajtások kicsipéséről, jót tesz a termés méretének. Ha nagyon erőteljesen növekszik, akkor kötözéssel segítsük, alakítsuk. Az egyre divatosabb koktélpáradicsom hónaljajtásait nem szabad eltávolítani.

A kiskerttulajdonosok állandó gondja a csapadékhány, az eső intenzitása és hatékonysága. Hiába megfelelő a talaj minősége, ha nem kap elegendő nedvességet a palánta és a pázsit.

Pázsit, kevesebb öntözéssel

A tavaszi és a nyári vízszámát alaposan megnöveli az öntözés, különösen, ha tele van a kertünk vízigényes növényekkel, palántákkal, virágokkal, nem beszélve az állandó figyelmet igénylő füves területről. A víz a növények éltető eleme, az állandó és stabil talajnedvesség a mikroorganizmusok életét is segíti a talajban. Horváth József kertészmérnöktől, az Aqua Agro Kft. ügyvezetőjétől megtudtuk, hogy hazánkban is alkalmazzák az organikus alapokon nyugvó talajkondicionáló készit-

ményt, amely csökkenti az öntözővíz felhasználását, segíti a gyökérzet minél jobb vízellátását, megteremtve ezzel a kiegyenlített talajnedvességet. A vízmegtartás mellett ellenállóbb és egészségesebb növényeket termeszthetünk a kiskertben, a balkonládában, a teraszon, valamint egészségesebb, zöldebb lesz a pázsit az udvarunkon.

A talaj felszínére az öntözővízben feloldva vagy permetezéssel kijuttatott készítmény vonzza a vizet, kötődik a talaj szemcséi-

hez és a növény gyökereihez. A lehulló csapadékot engedi a mélybe szivárogni, növelve az ottani vízkészletet.

A készítmény – amely részben növényi eredetű, részben pedig az élelmiszeriparban is használt nedvesség- és felületaktív természetes anyagok, illetve víz védett keveréke – hozzávetőleg három hónapig fejti ki hatását, ennyi idő alatt bomlik le a talajban. Egyszeri használatával a növények akár 50-60 százalékkal kevesebb vizet igényelnek.

Aqua Agro Kft.
 (+36)-30-860-3345
 www.vizmegtarto.hu

NEM KERTELÜNK TOVÁBB!

Locsolási vízmérővel gazdaságosabb a kertöntözés

Egy szépen gondozott kert ápolása a nyári, száraz időszakban sok vizet igényel. Ahhoz, hogy növényeink valóban kertünk díszei legyenek, s pázsitunk még a nyár legelegebb napjain is üde zöld maradjon, szükséges a rendszeres locsolás. Nem mindegy azonban, hogy mikor, mennyit, milyen módon locsolunk.

A Fővárosi Vízművek szolgáltatási területén élő kerttulajdonosok vízfogyasztása a nyári hónapokban általában jelentősen megnő. Locsolási vízmérő segítségével évről évre egyre többen kísérik figyelemmel, hogy pontosan mennyivel fogy több víz az öntözés miatt.

A locsolási vízmérő gazdaságosabbá és tudatosabbá teszi az öntözést. Használatával könnyedén figyelemmel kísérhetjük, hogy egy-egy öntözés során mennyi vizet használunk el, így pontosan mérhetővé válik a locsolásra elhasznált napi, heti, havi vízfogyasztás. Ezen kívül további óriási elő-

nye, hogy a locsolási vízmérővel rendelkezőknek az év bármely időszakában a locsolásra elhasznált vízmennyiség után a két közüzemi díj közül csak a vízdíjat kell megfizetniük.

A lakosság egy része locsolómérő hiányában nem tudhatja pontosan, hogy mennyit öntöz havonta. Nem kertelünk tovább! Locsolási vízmérővel gazdaságosabb a kertöntözés. Egy kis odafigyeléssel, gondoskodással könnyen elérhetjük, hogy növényeink üdén pompázzanak.

AZ ÖNTÖZÉS ÍRATLAN SZABÁLYAI:

- Öntözésünk legyen hatékony és gazdaságos! Ha sikerül megfelelő mélységbe juttatnunk a vizet, akkor nemcsak növényeink járnak jól, hanem a pénztárcánk is, hiszen csökkenthetjük az öntözések számát.
- Tájékozódjunk a kertészetekben, hogy elültetett növényeink mennyire vízigényesek, mennyi vízre van szükségük. Ennek megfelelően határozzuk meg a locsolásra szánt időt.
- Ne hagyjuk figyelmen kívül az időjárási tényezőket sem, és a locsolást igazítsuk ezekhez. Gondoljuk át, hogy az adott pillanatban valóban szükség van-e locsolásra, vagy éppen a megszokottnál több vizet kell adnunk!

- Ha kertünk nagy részét gyeppel borítja, akkor nyári meleg időszakban hagyjuk a szokásosnál kicsit hosszabbra a pázsitot. A hosszabb fű gyökerei ugyanis mélyebbre hatolnak, jobban tartják a vizet, lassabban száradnak ki. A virágágyások, dísznövények körül ne csak esztétikai szempontból használjunk talajtakarót. A növények köré szórt fenyőkéreg például csökkenti a párolgást.
- A kertbarátok nagy része a hagyományos locsolócsöves öntözést választja. A szakemberek szerint a locsolócsövet mindig 30-40 fokos szögben kell tartani ahhoz, hogy a víz sugár ne egyenesen irányuljon a földre. Ha a víz nagy cseppekben érkezik a talajra, csak ártunk vele, ezért érdemes szórófejet szereltetni a slagra.
- Szereltesünk locsolási vízmérőt, hogy vízfogyasztásunk még kiszámíthatóbbá váljon az öntözés során.

Legyen Ön is tudatos kertöntöző, és a locsolás során legyen körültekintő! További hasznos információk a Fővárosi Vízművek honlapján: www.vizmuvek.hu

Randevú a kerttel

Kertünk a mindig kéznél lévő, legjobb hely a megpihenésre. Ahol a kisgyermek felfedezésre indulnak, ahová madarak járnak szomjat oltani és hűsölni, ahol jó tenni-venni, elidőzni, vagy időtlenül „csak úgy” lenni.

Különösen az amúgy is pihenésre rendelt hónapokban, a nyári forróságban csábít lustálkodásra. Még akkor is, ha hét közben kevés az időnk, jólesik sebtében körülnézni a magunknak kialakított természetben, és gyerekzsivajtól hangos családi hétvégéket, baráti találkozókot, közös étkezéseket tervezni.

A CSILLAGFÜRT

A frissen kialakított évelőágyások kezdetben nagyobb figyelmet igényelnek, később, amikor már összezárt a lombjuk, kevesebb törődéssel is beérik, noha akkor sem maradhatnak ápolás nélkül. Szárazabb talajú vagy félárnyékos helyekre való az óriás hagyma (*Allium giganteum*) és a csillagfürt (*Lupinus x hybrida*). Mindkét faj magról szaporítható, jóllehet a díshagymát egyszerűbb hagymáról telepíteni. Nyáron hozza magasra felnyúló, nagy, gömb alakú, lila virágzatait, amelyekről az érést követően begyűjthetjük a magokat. Talajban és fényben nem válogat, a szegényebb talajt is elviseli, ahogy a napos vagy a félárnyékos körülményeket is. Szép színtoltot alkot a sárga virágú cickafarkkal

(*Achillea*) társítva. A csillagfürt élénk virágszíneivel (sötét- és halványlila, piros, fehér, rózsaszín) és mutatós virágformájával hívja föl magára a figyelmet. Zömökebb és magasabb termetű fajtái is léteznek, az utóbbiakat karóznunk kell. Ha az elsőként levágott szárat levágjuk, akkor a tövek a nyár végére újra virágozhatnak.

GYEREKEKKEL

Minden után érdeklődő, fogékony időszakban kezdjük el megismertetni és megszerettetni a gyermekekkel a természetet. Óvodás korban már bevonhatók apróbb kerti munkákba, szívesen ásanak, lapátolnak, gereblyéznek, öntözik a virágokat. Meglepő, hogy mennyi apró részletet, változást észrevesznek, és annak hangot is adnak. A közösen ültetett paradicsompalántákat együtt gondozhatjuk, és szüretelhetjük le. Az élmény maradandó.

VARÁZSLATOS ÉVELŐK

Az egynyáriak mellett mind nagyobb szerepet kapnak a kertben az évelő növények. Ám aki azt hiszi, hogy varázslatra kialakul az egész idényen át nyíló virágpompa – a pünkösdi rózsától a liliumokon, a hortenzián, a margarétán, a szarkalábon át a kasvirágig –, az bizony téved. Néhány évbe is beletelhet, mire kiderül, mely fajok és fajták érzik jól magukat, és azok megerősödnek ott, míg mások nem, bármennyire is szeretnénk.

Sikerélmény lesz, amikor kialakul a harmonikus kép a jól összeválogatott nyílási idejű és virágszínű fajokból. Az évelőknek szánt kertrészben kerüljük

a gyakori, kis vízadagokkal való öntözést. Jobb, ha ritkábban, több nedvességet kapnak a növények, ezáltal a gyökereik mélyebbről kényszerülnek felszívni a vizet. Így nagyobb valószínűséggel akkor is nedvességhez jutnak, amikor a talajfelszínhez közeli rétegek már szárazak. Ha sűrűn ültetjük az évelőket, vagy azok már besűrűsödtek, segítenek elnyomni a gyomnövényeket. A sásliliomok (*Hemerocallis*), a kasvirágok (*Echinacea*), a levendulák, a liliumok éveken át tőosztás nélkül ugyanazon a helyen maradhatnak.

GAZDAG BALKONOK

Virágból soha nem elég, minden ablakpárkányra elkél egy-egy szép, egygyári virágból összeállított beültetés. Hála a meleg és a szárazságot jobban tűrő fajok, fajták nemesítésére irányuló törekvéseknek, a legújabb fajták mind strapabíróbbak. A gondosan öntözött és tápanyaggal rendszeresen ellátott dézsák, edények, balkonládák növényei nagyszerű teljesítményre – növekedésre és virágzásra – képesek. A színek, formák kiválasztása rajtunk áll, jó, ha van köztük hosszabban vagy rövidebben csüngő és fölfelé törekvő növény is, hogy kialakuljon a tömött hatású, megkapó látvány. Szépen vegyíthetők a kis- és nagyvirágú futópetúniák a félfutó és álló muskátlikkal és a balkon aranya (*Bidens ferulifolia*) sárga zuhatagával.

A tápoldat vásárlásakor érdemes megnézni a csomagolóanyagban feltüntetett tápanyagarányt. Nyári időszakra jobb, ha több káliumot (K) tartalmazót választunk. Ez a makroelem ugyanis szerepet játszik a növények gázcserenyelésének szabályozásában, így nagy melegben csökkenti a túlzott párolgotatást, növeli az ellenálló-képességüket. A begóniák akasztós edénybe ültethető legújabb fajtái szélsőséges körülmények között is folyamatosan, egész nyáron nyílnak, a betegségekre is kevésbé fogékonyak.

RÓZSÁK

Már egyetlen tő rózsája is eleganciát kölcsönöz a kertnek, a dús virágzásához azonban sok-sok napfényre és melegre van szüksége. A futó- és kúszórózsák függőleges felületekhez is telepíthetők, a házfalak ékes díszei lesznek. A tő vezérhajtása mellett zsinórral, vagy támasztékkal segítsük a hajtások vízszintes növekedését, hiszen a virágok mindig a friss hajtásokon képződnek. Az elnyílt virágot felülről a második ötös levélnél vágjuk le. Csapadékszegény időben 8-10 naponta öntözést igényel, a víz lehetőleg ne érje a lombot, a rózsák ugyanis fogékonyak a gombás megbetegedésekre (lisztharmat, rozsdás, szürkepenész). Virágzókor sok tápanyagot kíván, de kerüljük a lombnövekedést serkentő, magas nitrogéntartalmú szereket.

BETEGSÉG VAGY SÉRÜLÉS?

Gondozott kertben is előfordulhatnak váratlan események, amelyekre nem mindig készülhetünk föl, vagy ismeret, tapasztalat hiányában nem előzhetők meg. Nyarainkon mind gyakoribb a szélsőséges időjárás, például a hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű csapadék heves jégeső kíséretében. A jégeső sok esetben olyan maradandó kárt okoz a növényeken, melyet túlélnek ugyan, de nem nőnek ki sosem. Sebeket ejt a szárazon, átluggatja, szétszabdálja a leveleket, vagy végérvényesen leveri a hajtásokat. Az ilyen hatások ellen keveset tehetünk.

A levélszártól induló karéjos rágásnyomot hagynak maguk után a csigák. Érdemes megfigyelni a jó étvágyú lakmározók felbukkanási helyét, esős, nedves napokon helyben összegyűjthetjük őket. Széles körben elterjedt már, és súlyos károkat okoz az amerikai lepkebabóca. Már gyomnövényeken is károsít. A fás növények hajtásait, a levelek fonákát vastagon beborítja a kabócák fehér viaszpelyhely-váladék, ahol majd később a jelentős mennyiségű mézharmat miatt fekete ragacsos bevonat alakul ki. A tünetek észlelésekor vágjuk le a fertőzött hajtásokat, ágreszeket. Száraz, meleg időben gyorsan felszaporodnak a leveleken szivogató atkák, tripszek. Kártételük először a levelek fonákán ezüstös, pókhálószerű szövedékként látható, majd megjelennek a szívásnyomok is.

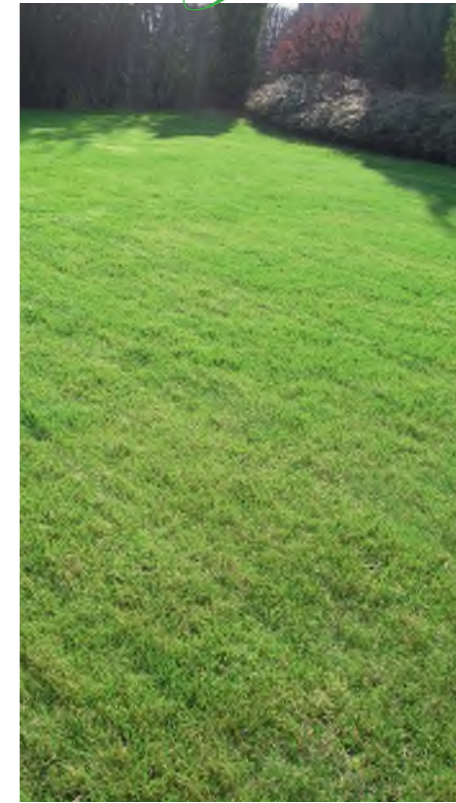

Megoldás lehet a levelek öntözéssel való nedvesítése, a szárazság csökkentése párástással, illetve a fertőzött növényi részek eltávolítása.

Kérdések és válaszok

Sokat öntözünk, mégsem szép a gyeplő. Mi a teendő?

Sokféle fényviszony alakulhat ki a kertben, amit öntözéskor gyakran nem veszünk figyelembe. Árnyékos területeken a fényhiány és a folyamatos nedvesség hatására megnyúlnak a fűszálak, laza szövetűvé és betegségekre fogékonyabbá válnak, a gyeplő ritkul. Az árnyékos, nyirkos közeg kedvez a mohák megtelepedésének, ilyenkor inkább csökkentjük az öntözések számát, és a kijuttatott víz mennyiségét. A túl sok víz a talaj tömörödését, levegőtlenességét is okozza, ami hátráltatja a gyeplő fejlődését. A kiritkult gyeplő hamarabb károsodik, és hamarosan átadja a helyét a gyomnövényeknek. A gyeplő gyakori stresszhatások – forróság, szárazság, magas UV-sugárzás – is érik. Hevyes tápanyag- és vízellátással, az éjszakai párásság elkerülésével, azaz az esti helyett a kora reggeli öntözéssel, illetve a rendszeres, időben elvégzett nyírással támogatjuk a gyeplőt a károsító hatások ellen.

Mi történt a pistikékkel?

A levelek halványodása, részleges foltosodása, enyhe sodródása, deformálódása a kezdeti tünet. A megbetegedés előrehaladtával az erősen károsodott levelek sárgulnak, majd a száraz alulról felkopaszodnak. Magas páratartalmú környezetben a levelek fonákán jellegzetes fehérösszürke, esetenként lilás spóratartó gyepek alakulnak ki. Végül elpusztulnak a növények. A meg-

betegedést előidéző peronoszpóra gomba hosszú időn át láthatatlanul fejlődik a levélen és a száron, terjedését a víz és a szél segíti, de a magas páratartalom és az alacsony hőmérséklet is kedvez neki. Olyan gyors a betegség lefolyása, hogy már csak azt veszünk észre, hogy nincs levél a növényeken. Továbbterjedését fékezi, ha a beteg töveket azonnal eltávolítjuk, megelőzésként pedig szárazon tartjuk a lombleveleket.

SZOBANÖVÉNY-ISMERTETŐ
A KÍNAI MÁLYVACSERJE

A kínai mályvacserje (*Hibiscus rosa-sinensis*) mintegy 200 faja él a világ trópusi területein. A termőhelyén 2-5 méter magasra növő bokor levelei fényes zöldek, virágai a hajtásokon egyével nyílnak. A virágok nagyméretűek, átmérőjük a 10-15 cm-t is elérheti. Színük piros, rózsaszín, sárga, narancs, a virág típusa szerint egyszerűek vagy félteltek.

Hollandiában már 1687-től termesztésbe vonták szobanövényként. Lakásban a világos, meleg helyet kedveli. Nyáron a közvetlen déli napfénytől védett helyen, kiültetve vagy dézsában, a kertben vagy a teraszon is tarthatjuk. Ha meleg az időjárás, akkor májustól késő őszig gazdagon virágzik. Ha nyáron jól tartottuk, akkor télen is nyílik. A téli nyugalmi időszakban hűvösebb

(12-14 C-fokos) körülményeket igényel, ritka öntözéssel. Tavasszal újra növekedésnek indul, olyankor vágjuk vissza a hajtásait. A bimbókkal berakódott növény kedveli az állandó helyet, ha elmozdítjuk vagy megfordítjuk, akkor a bimbók lepotyognak. Meghálálja a gyakori öntözést, a kiszáradásra is bimbóvesztéssel válaszol. Az egészségesen fejlődő növény sok tápanyagot igényel, júniustól augusztus közepéig hetenként egyszer öntözzük tápoldattal. A vásárolt növényeket a természet során növekedésgátló szerrel kezelték, annak hatása azonban egy év elteltével elmúlik, és a mályvacserje erősebb növekedésnek indul. A hajtások február-márciusi erős visszavágásával alacsony termetű, bokros növényt nevelhetünk belőle.

Merényi Alexandra összeállítása

Hold- naphtar

2016. május – július

MAJUS					
19. Csütörtök	♏	Ivó, Milán Bernát, Felícia András, Konstantin			
20. Péntek	♏	Júlia, Rita Dezső, Renáta			
21. Szombat	♏	Eszter, Eliza Orbán Fülöp, Evelin			
22. Vasárnap	♏	Hella Emil, Csanád			
23. Hétfő	♏	Kund, Magdolna Janka, Zsanett			
24. Kedd	♏	Petronella, Angéla			
25. Szerda	♏	Tünde, Kund			
26. Csütörtök	♏	Kármén, Anita Cecília, Klótlid			
27. Péntek	♏	Fatima, Bulcsú Valéria, Ferdinánd			
28. Szombat	♏	Cintia, Norbert, Norman Róbert, Roberta			
29. Vasárnap	♏	Medárd			
30. Hétfő	♏	Félix Margit, Gréta			
31. Kedd	♏	Barnabás, Barna Villó			
JÚNIUS					
1. Szerda	♏	Antai, Anett Vazul, Valér Jolán, Violetta, Vid			
2. Csütörtök	♏	Jusztin, Tina Laura, Alida			
3. Péntek	♏	Arnold, Levente Gyárás, Zóra Rafael, Dina, Polett			
4. Szombat	♏	Alajos, Leila Paulina			
5. Vasárnap	♏	Édua, Zoltán Iván, Héra			
6. Hétfő	♏	Vilmos, Maxim János, Pál			
7. Kedd	♏	László Levente, Irén, Lora Pál, Péter			
8. Szerda	♏	Pál			
9. Csütörtök	♏	Annamária			
10. Péntek	♏	Ottó, Marcián Soma, Kornél			
11. Szombat	♏	Ulrik, Berta, Babett Emese, Sarolta			
12. Vasárnap	♏	Csaba Apollónia, Donát			
13. Hétfő	♏	Edgár, Liza Lukrécia, Vera Amália, Alma			
14. Kedd	♏	Nóra, Lili Izabella, Dalma			
15. Szerda	♏	Jenő Örs, Stella Henrik, Roland			
16. Csütörtök	♏	Valter, Kármén Endre, Elek			
17. Péntek	♏	Frigyes, Kamill Emília, Esztiella			
18. Szombat	♏	Illés Dániel, Daniella Magdolna, Marica			
19. Vasárnap	♏	Lenke, Borisz Kinga, Kincső			
20. Hétfő	♏	Kristóf, Jakab Anna, Anikó, Anita			
21. Csütörtök	♏				
22. Péntek	♏				
23. Szombat	♏				
24. Vasárnap	♏				
25. Hétfő	♏				
26. Kedd	♏				

Telihold Fogyó hold Újhold Növény hold

Kos Bika Ikrek Rák
 Oroszlán Szűz Mérleg Skorpió
 Nyilas Bak Vízöntő Halak

Levélnap – olyan zöldsegeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a levelét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)

Termésnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)

Virágnap – dísznövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, gondozni, amelyeknek a virága fogyasztható (pl. brokkoli)

Gyökérnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyknél a gyökér maga a termék (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó

E napokon a föld alatt élő kártevők ellen érdemes védekezni

E napokon a föld felett élő kártevők ellen érdemes védekezni

Ezek a napok kedveznek a metszéshez

Kert előkészítése, ásás, talajlazítás

Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott

Vermehi, raktráznai e napokon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő

Ezeken a napokon lehetőleg ne vermeljünk, ne raktrázzunk, vagy rakjuk át a raktrázozt terményeinket. Rothadásveszély

Csigairtas! Ezek a csigák elszaporodása elleni védekezés napjai

Nemesítés, oltás, szemzés napjai

Gombatermesztő közegek kezelésére, oltására, gombatermesztésre kedvező idő

Növényeinket ezeken a napokon ültessük át – a gyökérképződés hatékonyabb

E napokon semmiképp ne végezzünk átültetést, mert kedvezőtlen hatások mutatkoznak a gyökérképződésre. Viszont ilyenkor érdemes gyomlálni

Ezek a szüret, gyümölcszedés napjai – ilyenkor a lé- és íztartalom fokozottabb

Befőzés napjai – akár mellőzhető is a tartósítószer

Aszalásra szánt gyümölcsök szedésének napjai

E napokon érdemes locsolni a növényeinket, ugyanis a talaj vízmentartó és a növény vízfelvevő képessége hatékonyabb

Ilyenkor javasolt a különféle tápanyagokat a földbe juttatni – trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása

Kerti tavak karbantartása. Fordítsunk figyelmet a rothadt növények eltávolítására, és ilyenkor javasolt az új növények telepítése, valamint a nagy vízigényű növények ápolása

Gyepezésre, fűmagvetésre, hiányzó gyepezés pótlására ezek a napok javasoltak

Fűnyírás napjai

Meleg napok jönnek

LEVELEZÉS, KACSOZÁS

A fóliában hajtattott, folyton növekvő paradicsomnál egész nyáron folyamatos munkát ad a kacsozás, vagyis az oldalhajtások kicsipése, a levelezés és a kötözés. A fürtös fajták fürtnyelének megtámasztására is gondoljunk, hogy a termés súlya alatt ne törjön el. Ehhez gazdaboltokban kapható az úgynevezett rugalmas fürtnyélhajtító klipsz. A szár zsinaghoz rögzítéséhez is gyártnak műanyag csipetűket.

A kacsozás és levelezés célja az előnyös lomb-termés egyensúly megteremtése, az olyan fölösleges, haszontalan vegetatív részek eltávolítása, amelyek tápanyagot és vizet vesznek el a növénytől. Szelölősebbé is tesszük ezzel a lombozatot, így a gombás betegségek kisebb eséllyel támadják meg, és a növényvédelmi permetezés is hatékonyabb. A levelezéssel eltá-

volítjuk a fölösleges alsó, valamint a beteg leveleket, illetve azokat, amelyek túlzottan árnyékolják a termést, késleltetve ezzel a beérést.

A műveletet lehetőleg a reggeli, hűvösebb órákban végezzük, amikor a növény vízzel telít, így a levelek és oldalhajtások pattannak, kisebb lesz a sebzés, gyorsabb

A klímaváltozás hatására mind korábban melegszi az idő, szinte átmenet nélkül nyár lesz a kora tavaszról. Ugyanakkor gyakoribbak a szélsőséges időjárási jelenségek is, amire föl kell készülnünk. Az aszály ellen öntözéssel, villámárvíz ellen a fölösleges víz gyors levezetésével, megfelelő talajműveléssel védekezhetünk. A jégeső ellen fátyolfóliával védhetjük meg a veteményest, a gyümölcsös fölé jégvédő hálót húzhatunk. Bármilyen kár is éri a növényt, a stresszhatást rövid idő alatt növénykondicionáló kijuttatásával, megfelelő növényvédelemmel csökkenteni kell.

a seb beszáradása. A levelek közül egy alkalommal legfölből hármat távolítsunk el, levelezés után pedig ne öntözzünk, ne párasítsunk, inkább szellőztessünk. Az eltávolított részeket a kártevők és a kórokozók visszafertőzésének megelőzése céljából vigyük ki a fóliából, komposztáljuk, vagy semmisítsük meg.

SOKOLDALÚ A MÁNGOLD

Különleges levélzöldség a mángold, sárga és lilásvörös levéllyel változata pedig dísznövényként is megállja a he-

lyét. Két típusát különböztetjük meg, a bordás mángoldot és a levélmángoldot. A levélmángold zsenge leveleit a spe-

nóhoz hasonlóan fogyaszthatjuk, a legfinomabb kevés fokhagymával vajon megpárolva, esetleg főtt újburogyával összekeverve. A bordás mángold levéllyeléből a spárgához hasonlóan rakottast készíthetünk, kiránthatjuk, húsos szalonnába tekerve vagy önmagában párolhatjuk, de levesnek, salátának is feldolgozhatjuk.

Ne siessük el a vetését. A mángold ugyanis a répafélékhez tartozik (a cékla rokona), ha megfázik, akkor idejekorán fölmagzik. A legkedvezőbb vetésidő a május közepe-vege, amikor már nem kell tartani a kései fagyoktól, és a talaj is kellően fölmelegedett. A mángold úgynevezett gomolymagjából több kis növény fejlődik, ezért kelés után egyelni kell. Magját 3 centiméter mélyen, 50 x 30 cm térállásba vessük, a kislevelű fajtákat lehet sűrűbben is (25 x 20 cm). A rendszeres öntözésen és kapáláson kívül nem igényel sok törődést. Nyár közepétől a fagyokig szedhetjük.

A GYÜMÖLCSFÁK ÖNTÖZÉSE

Száraz, csapadékmentes tél és őszen esetén a gyümölcstermő bokrokat és gyümölcsfákat is öntözni kell, de nem azonos mértékben. Az újonnan telepített gyümölcsfákat az első két hétben naponta öntözzük, a csonthéjasokra viszont káros lehet a pangó víz.

A legvízigényesebb gyümölcsök a sekélyen gyökeresedő bogyósok, azok közül is a szamóca, a fekete ribiszke és a málna. Az alma – különösen a sekélyen gyökeresedő alanyra oltott intenzív fajták –, a körte és a dió is viszonylag sok vizet igényel. Kevesebbrel is beérik a csonthéjasok, ám a július-szeptemberi vízhiánytól csökken a következő évi termőrügyek száma.

A gyümölcstermő növények legvízigé-

nyesebb időszaka a virágzás kezdete és vége, az intenzív termésvégződés ideje, héjasoknál pedig a csonthéjképződés időszaka. Termésérés előtt 3-4 héttel már ne öntözzünk, mert az rontja a termés tárolhatóságát, föllazítja a gyümölcsbűst.

Az öntözés akkor eredményes, ha a teljes gyökérzónát átmedvesítjük. Ezt szamócánál 15-20, a bogyós bokroknál 20-50, a fáknál 30-40 mm csapadéknak megfelelő öntözővíz kijuttatásával érhetjük el. Egy mm csapadéknak négyzetméterenként 1 liter víz felel meg.

Száraz őszen, főleg a fiatalabb fáknál is fontos a vízpótlás, amely a gyökérzet növekedését segíti.

NYÁRI KARFIOL

A házi veteményeskertben az egyik legnehezebb feladat a nyári karfiol termesztése. A karfiol viszonylag alacsony hőigényű, víz- és páradelvelő növény, így a legfontosabb a nyári rendszeres, kisadagú hűtőöntözés. Az állomány fölött elhe-

lyezett, pálcára szűrt mikroszórófejekkel oldhatjuk ezt meg a legegyszerűbben. A karfiolnak jó szerkezetű és vízáteresztő-képességű, magas humusztartalmú talajt válasszunk, mert érzékeny a magas talajvízre.

Fontos a fajtaválasztás. Nyári termesztésre rövid, 55-60 napos tenyészidejű, jól ta-

karó lombozatú fajtákat javasolunk (pl. *Beta*, *Snowball*, *Toszkánai korai*).

A karfiol fejlődése vegetatív és generatív szakaszra osztható. A vegetatív szakaszban a lombzat és a gyökérzet fejlődik, ezt a fejtrágyázáskor kiadott, nitrogénben gazdagabb összetett műtrágya segíti. Rövid tenyészidejű nyári fajtáknál ez a szakasz általában 5-8 hét. Az akkorra már teljesen kifejlődött levelek tövében megjelenik a virágzat. Ilyenkor viszont a káliumra helyezzük a hangsúlyt, és mikroelemekkel is bőségesen lássuk el a növényt, mert például a bórhiány a karfiolrózsa vizenyős barnulását okozza.

A generatív szakaszban, a rózsaképzéskor figyeljünk a hűtőöntözésre, különösen, ha a levegő hőmérséklete 25 C-fok fölé emelkedik. Hőségben ugyanis nem képez fejet a karfiol. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a levelek átnőnek a már befejeződött karfiol rózsáin, ami szintén a melegnek tudható be. A nem megfelelő körülmények miatti stresszhatás a karfiolrózsa kiszórósodásával, lilulásával is járhat.

Összeállította: Pap Edina

Sali helyett csalit kaptok!

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Védje meg kertjét a csigainvaziótól Metarex Inov®-val!

A Metarex Inov® hazánk egyik legattraktívabb és leghosszabb hatástartamú, csalogató szerrel ellátott csigaölő készítménye. Lassan bomló granulátum, amely a meztelen és a házas csigákat is távol tartja, ellenáll a csapadéknak, rövid idő alatt hat és nem veszélyeztet az emberek egészségét.

KWIZDA FORINT
GYŰJTŐAKCIÓ

Gyűjtse a Kwizda-forintokat és költse bármire a gazdaboltokban

www.kwizdaforint.hu

Kwizda Agro

Táplálunk és védünk

www.szepzold.hu

A SZIBÉRIAI NŐSZIROM

A szibériai nőszirm (Iris sibirica) nyúlánk termetű, 50-80 cm magas, üreges szárú növény, a levelei 5-7 mm szélesek, sokkal rövidebbek a virágzó szárnál. A felső szárlevelek és a buroklevelek hártványosak. Szára rendszerint egyvirágú, a leple sötétlila. Május végétől június közepéig virágzik. Rizómáiban hashajtó és hánytató anyag termelődik, ezért a mérgező növények közé sorolják. A rómaiak köhögés, hasfájás, felfúvódás, kígyó- és skorpiómarás ellen használták. A keleti nőszirmfajok porrá tört gyökterzséből arcpirosítót készítettek, ugyanis a rizómában lévő kalciumoxalát-tűkristályok

Az íriszek egyik legkecsesebb faja a szibériai nőszirm. Virágai vékony, könnyed, de erős száron, magasan a növény fölött lengedeznek, messziről vonzzák a tekintetet.

dörzsöléskor izgatják és kipirosítják a bőrt. Az eurázsiai elterjedésű szibériai nőszirm a Dunántúlon, az Északi-középhegységben és a Duna-Tisza közén gyakori, a Nyírségben és az Észak-Alföldön ritkább. Lápréteken, nedves kaszálókon, hegyi réteken, magassásosokban él. Láprétek sze-

gélyzónájában kialakuló állományait önálló növénytársulásként is leírták. A Bükkben a Nagy-mezőn és a Kis-mezőn vannak gyönyörű állományai (a Kis-mezőn turistaút is végigvezet a növények mellett). Kunpeszéren is könnyedén ráakadhatunk. A szibériai nőszirmot a dísznövénykertészek is felkarolták, több kertészeti fajtát is nemesítettek. Ha a kertünkben szeretnénk látni, beszerezhetjük kertészetekből. Hazai állományait leginkább termőhelyeinek meliorációja, kiszáradása, becserjésedése és erdősülése fenyegeti. Védett növény. Természetvédelmi értéke tízezer forint.

Molnár Péter

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Virágokkal borított
koreai gyöngycserje

GYÖNYÖRŰ

KIKELELETI FEHÉRKÉK

A tavaszi kertek virágzó cserjéinek és fainak meghatározó színei leginkább a sárgák vagy a rózsaszín és a lila különféle árnyalatai. Gondoljunk csak az aranycserjékre (*Forsythia*), a borbolyákra (*Berberis*), a díszcseresznyék (*Prunus*), a díszalmák (*Malus*) és az orgonák (*Syringa*) számos pompás fajtájára. A fehér inkább az évszak vége felé vagy a nyár elején jelenik meg, ahogy a jezsámenek (*Philadelphus*), a gyöngyvirág-cserjék (*Deutzia*) és a gyöngyvesszők (*Spiraea*) fokozatosan átveszik a szerepet. Most azoknál korábbi virágzású, kevésbé ismert vagy elfelejtett, de figyelemre méltó, fehér virágú cserjéket mutatunk.

A turkesztáni gyöngycserje tömegesen hozza a virágait

Számos sárga porzó élénkíti a virágait

A koreai gyöngycserje egyik érdekessége színesen leváló kérge

A gyöngycserje (*Exochorda*) kis nemzetség a rózsafélék családjában. Mindössze négy, egymáshoz hasonló tagja Kínában és Közép-Ázsiában él. Virágaik öttagúak, hófehérek. Terméseik jellegzetes csillag alakú, mutatós tüsszőcsokrok. Magyar nevüket bimbósan kerekded, gyöngyre emlékeztető virágjaikról kapták.

A **koreai gyöngycserje** (*Exochorda seratifolia*) 2 méter magas, feltörekvő ágrendszerű, lombhullató cserje. Kérge a vastagabb törzseken jellegzetes nagy lemezekben válik. Levelei elliptikusak vagy tojásdadok, a szélük középtájtól a csúcs irányában fűrész. A fűzvirágzatokban 4-7 hófehér, ötszirmú virág nyílik. Termései fahéjbarnára, sötétbarnára érnek, megfásodnak, a következő tavaszig a fán maradnak. Áprilisban, május elején virágzik, a termések szeptember-októberben érnek. Eredeti élőhelyén Koreában és Kína két északi tartományában (Hupej, Liaoning) bozótosokban, hegyi lejtőkön, vízfolyások partján nő. Ha kinyílnak, akkor csaknem eltakarják ágait a virágzatai, szemet vonzó fehér gömb olyankor a kertben. Kiváló szoliterként, vagy cserjecsoportokban vagy facsoportok szélén. Teljes napfényre ültetve nyílik dúsan, és ott a leghatásosabb, de a félmárnyékot is jól tűri. Télen érdekes kéregleválásával is díszít. A legkiválóbb a gyöngycserjék között.

A **turkesztáni gyöngycserje** (*Exochorda korolkowii*) feltörekvő ágrendszerű, szabályos alakú, 4-5 méter magas lombhullató cserje. A mindkét oldalukon kopasz levelek hosszúságúak, a csúcsuk kihegyezett, a levéllemez széle rendszerint ép, nem fogazott. A hófehér virágok öttagúak, felálló füzérekben 6-10-esével nyílnak. Április-májusban virágzik, nyár végére érnek a termései. Eredeti termőhelye Közép-Ázsia, a Pamír-Aláj vonulat hegyei (Zeravsán, Hisszár, Darvaz hegységek), ahol 400-2500 méteres magasságban bozótosokban, meredek lejtőkön, kavicsos patak- és folyóvölgyekben, sziklás helyeken, lombhullató erdőkben nő. Talajban nem válogat, de előnyben részesíti a jó vízáteresztő típusokat. Könnyen nevelhető, tág tűrésű, edzett növény. Kiváló szoliter cserje, napos helyeken, pázsitba ültetve elragadó látvány. Számomra a legszébb a gyöngycserjék között. Kedvező időjárás idején két héten át is díszít. Különösen hatásos, amikor a nyiladozó, felálló virágzatokban hófehér gyöngynek látszanak a bimbói. Gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes, teljesen télálló.

A **fűzérés gyöngycserje** (*Exochorda giraldii*) robusztus, erőteljes, 3-5 méter magasra növény, feltörekvő ágrendszerű lombhullató cserje. Kihegyezett levelei mindkét oldalukon kopaszok, szélük ép, esetleg finoman fűrész. 6-10 virágból álló fűzervi-

Felnyílás előtt a turkesztáni gyöngycserje jellegzetes tüsszőcsokor-termései

rágzataiban a virágok 3-5 cm átmérőjűek, szirmai hófehérek. Április–májusban nyílik, termései a nyár végére érnek be.

Eredeti termőhelye Kína nyugati és középső tartományaiiban található, ahol 600-2000 méter magasságban bozótos lejtőkön, völgyekben, sziklás helyeken él.

A legnagyobb termetű gyöngycserje, ezért téregényes. Igen nagy tömegben virágzó, kiváló, mutatós dísznövény. Talajban nem válogat, könnyen tartható, igénytelen cserje. Napos helyre, szoliterként ajánlott.

A gyöngycserjefajok hasonló igényű, könnyen nevelhető és egyszerű fenntartású növények. Szaporításuk közönségesen magvetéssel történhet, szabadföldben vagy hidegágyban. Ősszel, vagy 30-60 napos rétegzés (sztratifikáció) után tavasszal vessük. A csírázási arány kedvező, bár a magvak elfekvésre is hajlamosak. A fajtákat hajtásdugványozással is szaporítják, de gyökerezetõhormonok használata nélkül gyengén erednek. Igénytelenek, szívósak, talajban nem válogatnak. Metszést nem igényelnek, nagy értékük a dús és korai virágzás. Érdekes teszi õket sokáig megmaradó jellegzetes termésük. Az átültetést jól viselik, kivá-

A füzéres gyöngycserje pompás virágai

ló várostűrők. Gyakorlatilag kórokozó- és kártevõmentesek.

A **hószíromcserje** (*Rhodotypos scandens*) a rózsafélék családjába tartozik. Monotipikus, azaz nemzetségének egyetlen tagja. Tudományos neve a görög *rhodon* = rózsza és *typos* = típusú szavakból

A hószíromcserje keresztben átellenes levélállása ritka a családjában. Termései a következő tavaszig az ágon maradnak

Fehér virágainak szép háttérrel adnak élénkzöld levelei

Fényes, fekete aszmagtermései és őszi sárguló lombja

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

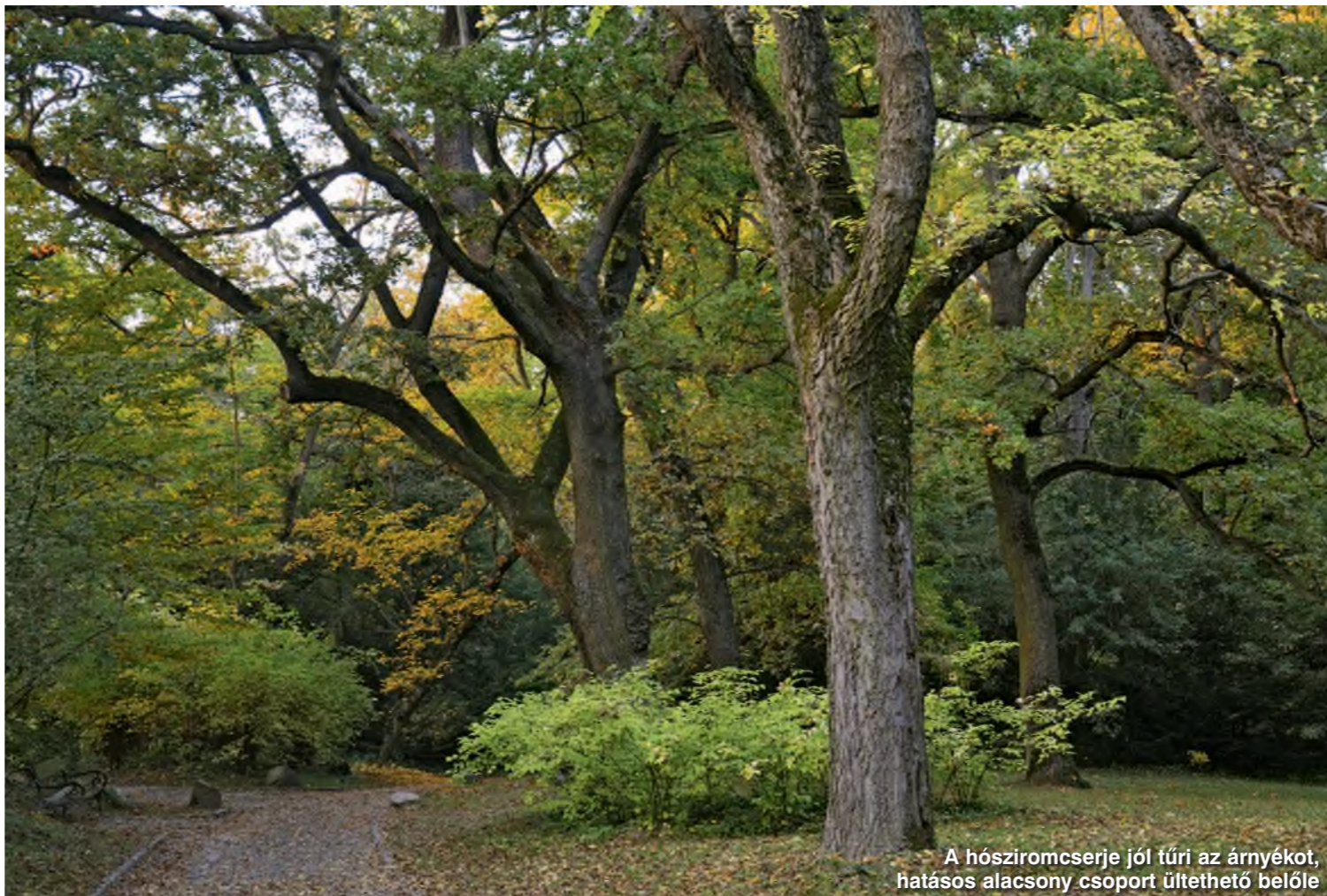
A KERTI GYÖNGYCSEKJE

A kerti gyöngycserje (*Exochorda macrantha*) a turkesztáni (*Exochorda korolkowii*) és a fürtös (*Exochorda racemosa*) gyöngycserje kereszteződéséből jött létre Franciaországban. A vad fajokhoz képest kisebb termetű, leggyakrabban a 'The Bride' nevű fajtáját termesztik. Az alacsony, legfõlfebb két méter magasra nõvõ, ívelt ágú bokor nagy tömõtt füzérvirágzataiban 6-12-esével nyílnak az akár 4,5 cm átmérõjû hófehér virágok. A virágzatok teljesen elborítják az ágakat.

Könnyen nevelhetõ, igen nagy díszértékû, bájos cserje. Szoliterként, kisebb csoportokba, szegélyágyakba (border) ültethetõ. Teljes napfényben hoz megfelelõ mennyiségû virágot. Április végén, május elején nyílik, talajban nem válogat, és teljesen télálló. Gyakorlatilag kórokozó- és kártevõmentes.

A kerti gyöngycserje 'The Bride' fajtája

A hószíromcserje jól túri az árnyékot, hatásos alacsony csoport ültethetõ belõle

származik, egyszerű, vadrózsához hasonló virágai miatt. Alacsony, 0,5-3 méteres, a természetben azonban rendszerint csak 1,5 méter magasra nõvõ cserje, vékony, zöld, bordázott hajtásokkal. A kihajtáskor selymes szõrû, majd kopaszodó levelek 4-11 cm hosszúak és 3-6 cm szélesek. Virágai egyesével az oldalhajtások csúcsán nyílnak. Négy, feltûnõ, nagy csészelevele levélszerû, ráncos. Kerekded szirmai hófehérek, a sokporzós virágok 3-5 cm-esek. Kemény, fényes, barnásfekete aszmagterméseit a fennmaradó csészelevelek kószorúzzák. Az aszmagok rendszerint négyesével állnak, a következõ év tavaszáig az ágakon maradnak. Április–májusban virágzik, július–szeptemberben érnek a termései.

Természetes élõhelyén Kínában, a keleti és középsõ tartományokban, Koreában és Japánban, 100-800 méter magasságban él különféle erdõtársulásokban, völgyekben, hegyi lejtõkõn.

Igénytelen, edzett, könnyen nevelhetõ növény, teljes napfényre, félárnyékba való. Talajban egyáltalán nem válogat, sovány talajokon is megél, de a nehéz, tömör talajokat nem szereti. A szárazságot, a légszennyezést és a városi viszonyokat is jól túri. Metszést nem igényel, de az õregebb ágakat ajánlatos a bokrokból kiszálatni. Teljes tavágás után is jól újul. Nagyobb szoliterfoltokban vagy vegyes cserje-lágyszárú szegélyágyakban (border) mutat a legjobban. Alacsony, nyíratlan sövénynek is alkalmas. Nagy elõnye, hogy árnyékos helyeken is jól nyílik. Szép, hófehér virágai mellett fényes termései és gyönyörû, élénkzöld őszi lombszíne miatt is nagyon kívánatos díszcserje. Legegyszerûbben magvetéssel, de nyári zölddugványozással is szaporítható. Mivel gyengén terjedõ tövû, így a tõosztás is jó megoldás. Teljesen télálló, gyakorlatilag kórokozó- és kártevõmentes. Amigdalín- (ciánglikozid-) tartalma miatt mérgezõ, semmilyen részének fogyasztása nem ajánlott.

A hószíromcserje ismertebb és régen kultúrába vont dísznövény, de újabban mint ha elfeledték volna a kertészek vagy kiment a divatból, pedig sokkal nagyobb figyelmet érdemelne. A gyöngycserjék kevésbé elterjedtek, de remélem, hamarosan sokkal nagyobb körben ültetik majd õket. Idehaza sajnos kevés faiskola és lerakat forgalmaz hószíromcserjét vagy gyöngycserjéket, kivétel talán a 'The Bride' fajta. A nyugat-európai árudákban vagy faiskolákban azonban sokfelé és könnyen beszerezhetõk. Igénytelenségük, virágzási idejük és kiváló díszértékük miatt mindenkinek jó szívvel ajánlom õket telepítésre.

Kósa Géza

MUTASSA MEG ÖN IS A KERTJÉT!

Drága Kerteseim!

Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter a Kertészkedés Évének nyilvánította az idei évet, amelyben a Földművelésügyi Minisztérium együttműködő partnere „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei program.

Hazánkban talán még sokan emlékezhetnek nagyszüleink konyhakertjére! Arra, amikor szinte bármilyen zöltség, gyümölcs megtermett a ház körül. A kertés házakban elől virágoskert, hátul az ún. konyhakert kapott helyet, a zártkertek pedig tele voltak étellel és szorgoskodó kertművelőkkel.

„A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei elnevezésű országos program éppen ezt, az otthoni kertgazdálkodást hivatott népszerűsíteni a lakosság körében.

A program célja:

- A kertművelő emberek és munkájuk megbecsülése
- A kertművelés hagyományainak megőrzése, a konyhakertészkedés népszerűsítése
- A díszkertek ágyásaiba a konyhakerti növények viszszaültetése
- Az öröklődő tudás összegyűjtése, visszatartása
- A gyermekek bevonása a kertészkedésbe
- Az öko-bio módszerek népszerűsítése
- Az egészséges, friss zöltség-, gyümölcsfogyasztás népszerűsítése

„A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei programot 2012-ben indítottuk útjára.

Az idén negyedik alkalommal meghirdetett felhívás hatására az ország minden részéből csatlakoztak települési önkormányzatok, civil szervezetek, kertbarát körök és magánszemélyek annak érdekében, hogy a

saját településükön lefolytassák a helyi versenyt, és összegyűjtsék azokat a kertművelőket, akik még őrzik azt a tudást, amit nagyszüleiktől tanultak, és olyan technikákat használnak, amelyekkel szép és egészséges zöltségeket-gyümölcsöket termesztenek kertjeikben.

A helyi eredmények alapján a települések zsűrije jelölhet kertművelőket az országos megmérettetésre, a *Magyarország legszebb konyhakertje* díjra.

2015-ben 234 település közel 8000 kertművelője vett részt a programban, számos óvoda és iskola is megmutatta a kertjét.

Jelentkezésre buzdítjuk a határon innen és túl lévő összes település mindazon önkormányzatát, intézményét, civil szervezetét, közösségét, magánszemélyét, akik kedvet éreznek magukban ahhoz, hogy részesei legyenek ennek a programnak, megmutassák kertjeiket, és esélyt kapjanak a **Magyarország legszebb konyhakertje** országos díj elnyerésére.

Az alábbi kategóriákba jelentkezhetnek a kertek:

1. Balkon – Erkélyen kialakított
2. Mini – 50 m²-ig
3. Normál – 50 m² felett
4. Zártkert 1. – Zöltséges
5. Zártkert 2. – Gyümölcsös
6. Zártkert 3. – Vegyes
7. Közösségi – Csoportok, szervezetek, óvodák, iskolák

A jelentkezés határidejét meghosszabbítottuk!
Jelentkezés és részletes információ: www.alegszebbkonyhakertek.hu

Kovács Szilvia – programigazgató
Karcag város alpolgármestere

**LEGYEN ZÖLDSÉG ÉS GYÜMÖLCS MAGYARORSZÁG
MINDEN BALKONJÁN, UDVARÁN ÉS KERTJÉBEN!**

Egyedi készítésű, formavédett, időálló
Pozsonyi Kút®
alumínium-öntvényből

Egyedi évszámossal, álló kerti csapok

Születési dátummal · évfordulóra · jeles esemény emlékére

Személyes vásárlás a gyártótól
Megtétekintés telephelyünkön:
1201 Budapest, Vágóhid utca 55. (7-14-ig)
Telefon: +36 30 890 1910

Látogassa meg webáruházunkat!
kerticsap.pofem.hu

Ön
kigondolja...

Pofém Bt.
1985

... mi
formába öntjük!

Az ÁFONYA termesztése

Az áfonya ízletes, egészséges és a konyhában is sokféleképpen felhasználható. Terasztését, bár nem egyszerű, minden kertészkedőnek ajánljuk. 20-25 évig terem, évenként és bokronként 2-3 kg termést ad.

Az áfonya gyümölcsét sokféleképpen felhasználhatjuk, de frissen fogyasztva is különleges és kiváló ízű. A különböző fajták eltérő érésiideje miatt majdnem két hónapig (június második felétől augusztus közepéig) terem. Legismertebb az áfonyadzssem, de készíthető belőle szörp, ivólé, lekvár, krém, cukrozott gyümölcs, bor és gyorsfagyasztásra is kiváló. Sokféle sav: alma-, citrom-, borostyánkő-, tej-, oxálsav is található benne. Cukortartalma magas, gyakran eléri a 15 százalékot és káliumtartalma is jelentős. Vitaminok közül A-vitamint tartalmaz a legtöbbet. Többféle gyógyhatása ismert: vércépző, bélfunkció-javító, valamint légúti betegség gyógyítására is alkalmas.

Savanyú talajba

Csak savanyú talajon (pH=4,3-5,2) termeszthető, lúgosabb közegben vashiány alakul ki, olyankor a levelek sárgulnak, majd elhalnak. Savanyú talajok az ország nyugati részén, Vas megyében, valamint a Nyírségben és Észak-Magyarország területén találhatóak, ott szabadföldbe is ültethető, máshol inkább konténerben neveljük az áfonyát. 25 literes konténerbe savanyú tőzeg (40-60%), fenyőkéreg (30-40%), kerti komposzt (10-20%) és perlit (5-10%) keverékéből készített közegbe ültessük. Évenként 2-3 alkalommal (a hajtásnövekedés kezdetétől június közepéig) speci-

ális áfonyatáppalattal öntözzük, de a rododendron-táppalattal is megfelelő. Az a jó, ha az éves hajtásnövekedés legalább 60-80 cm. Ha túl későn, vagy túlságosan sok tápanyagot adunk, akkor késik a vesszők őszi beérése, és télen elfagyhatnak. Magas humusztartalmat és jól levegőzött talajt igényel.

Félárnyékba való

Nem kedveli az erős napfényt, kissé félárnyékos helyre telepítsük. Sűrű árnyékban viszont elhúzódik a termés érése, és íztelenebb lesznek a bogyói, mert kevés cukor és aroma halmozódik fel bennük. A száraz

levegő nem kedvez a gyümölcskötődésnek, a bogyó ízének és a hajtásnövekedésnek sem. A magasabb páratartalomról többféleképpen gondoskodhatunk. Szabadföldi termesztésben mulccsal (pl. levágott zöldtrágyanövényekkel) takarhatjuk a bokor tövét, konténeres termesztésnél az edények tetejét fenyőkéreggel, vagy durva fűrészporral takarjuk. Ha több konténerben termesztünk áfonyát, akkor lehetőleg észak-déli irányban helyezzük el azokat, így árnyékolják és védik egymást az erős fölmelegedéstől. 20-25°C-on érzi magát a legjobban, a 30°C fölötti meleget is elviseli, de akkor ajánlatos Raschel-hálósval árnyékolni.

A hosszan tartó, tűző napot nem szereti, ezért a konténereket ritka lombú fák alá is elhelyezhetjük. A legjobb íz- és aroma kialakulásához előnyösebb a délelőtti keleti fény, mint a délutáni nyugati.

Nem tűri a szárazságot

Az áfonya nem tűri a szárazságot, állandóan nedves, de nem vizes talajt igényel. A túllöntözés igen káros, levegőtlen talajban ugyanis elpusztulnak a gyökereivel kapcsolatban álló mikorrhiza gombák, amik fölvehető tápanyagot adnak a gyökérnek.

Egy maroknyi talajt vegyünk a kezünkbe, és ha összeszorítva nem csurran belőle vízcsepp, akkor nem öntöztük túl. Konténerben, normális hőmérsékleti viszonyok mellett elegendő két-háromnaponként pótolni a vizet, de hőségben naponta öntözzünk, különben megpuhulnak a bogyói. Konténerenként és alkalmanként 3-4 liter öntözővíz elegendő. A fűtővíz jobb, mint a vezetékes, mert kevesebb kloridot tartalmaz. Legjobb az összegyűjtött esővíz, az biztosan lágy. A nedvesség megőrzése érdekében az edények talaját mulcsozzuk fenyőkéreggel vagy fűrészporral.

A Spartan nagybogyójú fajta

A Bluecrop bőtermő fajta

Érett fűt

TERMESZTETT FAJTÁK

Bluecrop: Erőteljes növekedésű, fölfelé törő hajtásrendszerű fajta. Bőtermő, nagy fürtöket, bogyókat nevel. Halványkék, hamvas, kellemes savanykás ízű bogyói lapított gömb alakúak. Július közepétől augusztus végéig érik.

Berkeley: Fehér, harang alakú virágai lazacrózsaszín árnyalatúak. Nagy, kellemes ízű bogyóit július–augusztusban érleli. Bokra a többi fajtáéhoz képest teltebb.

Patriot: Fehér vagy halványrózsaszín virágokat hoz. Az egyik legkorábban, július elején érő fajta. Nagy vagy nagyon nagy, kiváló ízű a gyümölcse. Bokra zömök növekedésű, gombás betegségekre kevésbé fogékony.

Spartan: Kis, fehér, harang alakú virágokat hoz, gyümölcse nagy, halványkék, finom, korán érik. Bokra fölfelé törő, erős, merev szárú.

Brigitta: Illatos, krémfehér virágokat nevel. Bogyója nagy, világoskék, ízletes, ropogós, középkesei érésű. Öntermékenyülése gyenge, ezért érdemes másik fajtával együtt ültetni a jobb beporzás miatt.

Darrow: Jellegzetes vörös bimbóiról, rózsaszínes fehér virágairól is fölismerhető. Világoskék, nagyméretű bogyói nyár elején-közepén érnek. Erőteljes, fölfelé törő növekedésű cserje.

Bluetta: Bokra középerős, zömök hajtásrendszerű. Korán érik, június végétől már szedhető. Bogyói erősen lapítottak, nyitott csészéjűek, élénk kékek, kemények, jól tárolhatók.

Berkeley

Virágai fehérek, vagy halvány rózsaszínesek

Mikor fordul termőre?

Az áfonya a későn termőre forduló gyümölcsfélékhez tartozik, ez akár 4-6 év is lehet. Viszont hajlamos arra, hogy már a második, de főleg a harmadik évben termést hozzon. Ha akkor hagyjuk teremni, akkor nem erősödik meg eléggé a bokor és a gyökérrendszer. Az áfonya jó tulajdonsága, hogy folyamatosan megújul, a földben lévő szárképletek rügyeiből újabb és újabb tősarjak törnek elő. Az idős termőrészek is hoznak termést, de azok aprók és kevésbé ízletesek, jobb, ha inkább eltávolítjuk őket.

Az ültetés utáni első három évben alapozzuk meg az erős gyökér- és hajtásrendszerét. Ezekben az években távolítsuk el a vesszővégeken kialakuló termőrügyeket. Fiatalkorban mérsékelten metsszük, csupán az alsó, elfekvő részeket távolítsuk el, és vágjuk le a letört és beteg hajtásokat, vesszőket is. A folyamatos termés érdeké-

ben óvjuk a fölfelé évenként akár 1-1,5 méterre növekvő, 8-10 milliméter átmérőjű hajtásokat.

A tősarjak leválasztásával szaporíthatjuk a legegyszerűbben.

Hogyan metsszük?

Az áfonyát fagymentes időben, tavasszal és ősszel is metszhetjük. A metszés fő célja a termőegyensúly fenntartása. Ez a gyakorlatban leginkább azt jelenti, hogy a négyéves részeket többől vágjuk ki. Az ideális bokor 6-8 hajtásból áll, ami tartalmaz 3-4 egy-kétéves vesszőt és legalább ugyanennyi három-négyéveset.

A termő bokorban végzett alakító metszés során elsősorban a fölfelé törő, vastag hajtásokat hagyjuk meg. Érdemes még a tenyészidő előtt többől kimetszeni azokat a sarjakat, amelyek erősen elhajlanak, kilógnak a bokor közepétől, vagy nem érik el a 4-5 milliméter vastagságot, így az

egyéves sarjak erőteljesebben növekedhetnek. Vágjuk ki a bokor közepén található vékony, sűrűsödést okozó hajtásokat, amik amúgy is akadályozzák a gyümölcs-szedést és az új hajtások növekedését. Fontos a beteg, rozsdafoltos, elszáradt idősebb ágak rendszeres eltávolítása. A metszési hulladék elégetésével a kórokozók elleni védelmet is segítjük, és a vegyszermentes termesztést is támogatjuk.

Az áfonya ma már egész évben telepíthető, a faiskolai árudákban ugyanis konténeres szaporítóanyag áll rendelkezésre, és több fajta közül választhatunk. A növény ápolása nem egyszerű feladat, de ha körültekintően és gondosan járunk el, és több fajtát is ültetünk, akkor június közepétől augusztus végéig naponta különleges ízű gyümölcsöket szedhetünk, eltelve pedig télen is élvezhetjük a zamatát.

Géczi László, Apagyai Antal

HERBÁCIÓ
Megjelent a Herbáció magazin legújabb száma, és kapható a Herbáció Plusz különszám is: "Gyógyító szörpök és lekvárok" címmel!

Kapható az újságárusoknál, a postákon, a nagyobb áruházak újságos polcain...

Kozmetikumok, gyógyreceptek, növényekből házilag...
www.herbacio.hu Telefon: 0630 437 8900

Magyarország virágos szakácskönyvei
Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az inyencek és a kertbarátok polcáról! Minden, ami ehető virág!

Előadások, főzőtanfolyamok, kóstolók, workshopok:
www.rozsakonyho.hu • info@ehetovirag.hu
+36-30-9647144

Fizessen elő most!

A magyar állami erdészeti részvénytársaságok lapja

Megrendelőlap

Megrendelem A Mi Erdőnk című lapot ..... példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

Számlázási név: .....

Számlázási cím: .....

Időtartam: 1 évre 2 500 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
E-mail: rimoczi.iren@amierdonk.hu, www.amierdonk.hu

Madárcsalogató trükkök

(legyél kicsit hanyag kertész)

Télen egyik kedvenc elfoglaltságom a meleg szobából figyelni a kertben röpködő madarakat. Egyik ősszel lusták voltunk az öreg almafa legtetejéről leszedni az összes termést, így legalább tíz nagy alma ott maradt a magasban, és meg is fagyott az első hideg éjszakán. Az első havazásnál „letámadták” a madarak a megfagyott gyümölcsöt, órák alatt elcsipegették, igazi csemege volt.

Csak télen kell etetni a madarakat, amikor a hótakaró alatt nem találhatnak eleséget, tavasztól ősziig gondoskodnak magukról. Érdekes odaédesgetni őket a kertedbe, mert tisztogatják a gyümölcsfákat és a veteményest a kártevőktől, a madárdal pedig hangulatossá teszi a kertet. Ha táplálékot (finom terméseket, magokat, rovarokat, hernyókat, csigákat), vizet, búvóhelyet, fészkelőhelyet találnak a kertedben tavasztól ősziig, nyert ügyed van, oda fognak jönni. Lássuk, mit tehetsz ennek érdekében.

- Helyezz ki madáritatót, ez lehet egyszerű alacsony peremű vízestál vagy nagyobb cserépalátét, melyből inni tudnak, de meg is fürödhetnek benne.
- Ültess olyan fákat, bokrokat, amelyek finom bogyókat teremnek: galagonya, csipkebogyó, berkenye, díszalmák, kökény, homoktövis, sóskaborbolya, magyal, bodza, tűztövis, borostyán, madárbirs, som.

- Ültess olyan fákat, amelyek hernyókat táplálnak, amiket a madárszülők majd elhordhatnak a madárfiókáknak. Ilyen például a tölgy, a fűz, a nyír és a kóris.
- Ültess örökzöld túlévelűeket. Azok leveleinek tövénél atkák bújnak meg, amiket a kisebb madárkák csipegetnek. Búvóhelynek, pihenőhelynek és fészkelőhelynek is kiváló az örökzöldek.
- Nevelj sűrű sövényt. Télen búvóhelyet, később fészkelőhelyet kínálnak a kistestű madaraknak. Szeles időben nálunk megtelelik verebekkel a sűrűre nyírt fagyalsövény.
- Ültess színpompás virágokat, amelyek odacsalogatják a rovarokat, amik pedig a posztáták, fűzikék és a cinegék eleségei lesznek. A virágok magjai a pintyfélék táplálékai.
- Hagyjál a földön avart, ne gereblyézd össze mindenhol, mert a rigók főleg az avarban találnak ételmet.
- Hagyjál kaszálatlan gyepfoltokat a kertben, ahol a gyomnövények beérlelhetik a

magjaikat, és megbújhatnak benne a földigiliszták, csigák, rovarok. A fűfélék mellett a bogáncs és a gyermekláncfű is finom eleség a rigók és a vörösbegy számára.

- Ne tüzelj el a kiszáradt farönköt, csak hagyd a kerted egyik félreeső zugában. A korhadás során megtelik étellel (hernyókkal, bogarakkal), amire rájárnak majd a madarak.
- A metszés során ne legyél túl szigorú, ne tisztítsd meg teljesen a fákat. Hagyjál meg sűrű ágvillaakat, amelyeket fészkek készítésére használhatnak majd a madarak.
- Ne vágd le azonnal az öreg gyümölcsfa elszáradt vastag ágát, hagyd meg néhány évig, ha nem veszélyes. A fakopáncsok értékelni fogják.
- Ősszel ne szedj le minden gyümölcsöt a fákról, bokrokról, a madaraknak is hagyjál néhányat.
- A kiszáradt fát ne vágd ki teljesen, legalább 1,5 méter magas rönköt hagyjál belőle.

Termeld meg!

Termeld meg a madáreleséget, hogy a havas téli napokon legyen mivel etetned a kertedbe édesgetett madarakat.

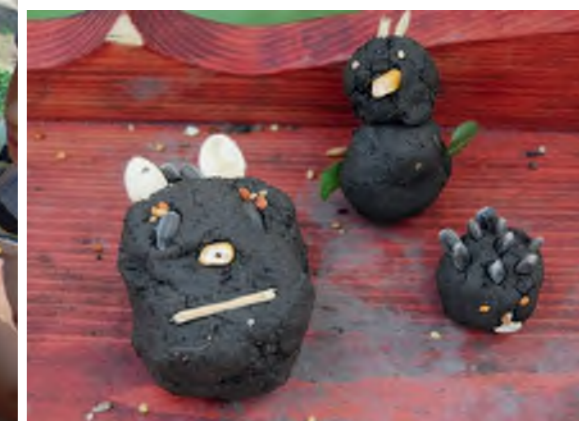
Vessél kukoricát, napraforgót, kölest, zabot, cirokot, repcét, muhart, fekete napraforgót. A legegyszerűbb, ha a madarak etetéséhez télen vásárolt bolti madáreleségből elraksz egy-két marékot, majd májusban elveted a kertben, vagy nagyméretű edényekbe, mély balkonládába (legalább 30 cm mély és széles) a teraszodon. A napraforgót és a kukoricát ágyásba vagy nagyobb edénybe vedd, mert azok nagyra nőnek.

Készíts sorjelölőt. Hajts négy részre sárga színű (vagy sárgára színezett) papírt. Tedd a tenyered szétnyitott ujjakkal az összehajtott papírra, rajzolj körbe, aztán vágd ki. Hullámkartonból vágjál ki egy 6-8 cm átmérőjű kört, rajzolj rá arccsokát, ragaszd rá a kivágott tenyérintákat körbe-körbe, és szúrjál át rajta hurkapálcát. Tűzd a sorjelölőt az elvetett madáreledel mellé. Izgalmas elfoglaltság a madáreleségből kibújó növények beazonosítása. A madáreleség zacskójáról másold le az összetevőket, a növények neveit. Növényhatározóban vagy a világhálón keresd ki a növények fotóit, és azonosítsd be a kifejlődött növényeket.

Magbomba

A madáreledelből magbombokat is készíthetsz. Keverj össze virágföldet agyaggal és vízzel, majd gyúrd gyurmaállagúra. Formálgatásból golyókat, vagy különböző alakzatokat (maci, hóember, hernyó...). Szurkálj bele madáreleséget és szárítsd meg a napon. A magbombokat bárhová eldobhatod, ahol zöldfelületet látsz: a társasház előtti kiskertbe, az ovi- vagy iskolaudvar kertjébe, a játszótér virágágyásaiba, a balkonládáidba. Az eső hatására kicsíráznak majd a magok és madáreledel terem mindenhol.

Összeállította:
Thalmeiner Tünde,
Szakács-Nagy Zsuzsa

A törökök és a kávé

Az oszmán törökökkel való, több száz évre visszatekintő, tragikus és ellentmondásos történelmi viszonyunk mellett nem elhanyagolható, hogy a hosszú kapcsolatok rengeteg kulturális kölcsönhatást eredményeztek. Ezt mutatja az is, hogy jó néhány szóösszetételünkben szerepel a „török” szó. A *törökülés*, a *töröksíp* és a *törökméz* mellett több „törökös” kifejezés kapcsolódik a kerti növényekhez. Az olcsó borspótlóként, török-délszláv közvetítéssel elterjedt paprika korai megnevezése *törökbors* volt, a szintén amerikai származású kukoricát hasonló okokból egyes tájegységeinken *törökbúzának* hívják. A padlizsánt *törökparadicsom*, a tűzbabot (*Phaseolus coccineus*) *törökbab*, a sajmeggyet *törökmeggy*, a hibiszkuszcserejét (*Hibiscus syriacus*) *törökrózs*a néven is ismerjük. Ugyanakkor a *törökkávé* az ital elkészítési módjára vonatkozik, és nem arra utal, hogy e rendkívül

A kertkultúra iránt érdeklődő emberek figyelmébe ajánljuk az idén Törökországra irányuló, hiszen április és október között Antalyában rendezik meg a kertészeti világi kiállítást. A törökök és a tulipánok kapcsolatát taglaló cikkünk után most a kávé kultúrtörténetéről szólnak, ami ugyancsak Törökországba vezet.

népszerű élvezeti szer a törökök révén került Európába.

A kávé a tea mellett a legjelentősebb, világszerte elterjedt élvezeti cikk. A *Coffea* nemzetség mintegy 60 fajt foglal magába, de nagyobb, nemzetközi jelentőségre főleg két faj tett szert. Az arab kávé (*Coffea arabica*) vízszintes ágrendszerű, sűrűn elágazó, 6 méter magasra is megnövő, örökzöld cserje vagy fa. Átellenesen álló, fénylő sötétzöld levelei elliptikusak vagy hosszúkásak, 8-25 cm hosszúak. Rövid kocsányú, illatos fehér virágai 16-18 virágból álló

virágzatokban nyílnak. Fényes narancsvörös, vörösbarna csonthéjas termései nyolc hónap alatt érnek be. A kicsi (1-1,5 cm), gömbölyded vagy elliptikus termésben lévő két, lapított, oldalával egymás fele forduló magot, az ún. babkávét pergamen-szerű belső terméshálóból burkolja. A hosszanti rovátkás magot ezüstös, vékony maghéj veszi körül. Őshazája Afrikában, az Etióp-magasföldön van. A 18. századig Jemen volt a kávétermesztés hazája, azután sokfelé elterjedt a gyarmatokon, Indonéziában, majd Dél- és Közép-Amerikában és a Karib-térségben.

A termékek zsúfoltan ülnek a vastag ágakon, éretten narancsvörösek vagy vörösesbarnák

Ma már a trópusokon sokfelé termesztik, de nem a síkvidéken, hanem a hűvösebb trópusi hegyvidéken, 600-1200 méter tengerszint fölötti magasságon. Ültetvényein cserjének nevelik, árnyékolására fákat telepítenek. A kávécserejék a telepítés után 3-4 évvel teremnek először, és 20-30 évig is termőképesek.

A gyakoribb arabika kávé mellett a világ kávétermelésének negyedét a Nyugat- és Közép-Afrika trópusairól származó, magasabb termetű robuszta kávé (*Coffea canephora*) csak a 20. század elején terjedt el a termesztésben. Levelei fényeseb-

bek, virágzata dúsabb, a többnyire önbeperző arab kávéval ellentétben idegen megporzású növény. Termései 11-15 hónapig érnek, sokáig a növényen maradnak. Magjainak koffeintartalma magasabb (1,7-2,4%), de gyengébb minőségű italt ad. Előnye, hogy alacsonyabb tengerszint fölötti magasságon, a nedves-forró trópusokon is jól terem.

A termésekből száraz (napon szárítás után), vagy nedves (tisztítás, zúzás, fermentálás, mosás után) eljárással nyerik a nagy értékű, héjától is megtisztított ma-

got, vagyis a „babkávét”. A babkávét koffeintartalma 0,7-1,5%, ezen kívül értékes vitaminokat, ásványi anyagokat és antioxidánsokat is tartalmaz. Ebből készül pörkölés és darálás után a jól ismert ital. A felfőzött kávé kivonatából készítik az azonnal oldódó (instant) kávé.

A kávé élénkítő és vizelethajtó hatású, csillapítja az émelygést, erősíti bizonyos fájdalomcsillapítók hatását, egyes szívbetegségek, migrén, asztma kezelésére alkalmaznak. Fokozott fogyasztása függőséget okozhat, álmatlansággal és ideges szorongással járhat. A pörkölt magokat fűszerként vagy színezőanyagként süteményekbe is teszik. Jemenben megszáradított terméshúsából készül a „giser” nevű ital.

A kávé, mint élénkítő ital fölfedezésének ideje a homályba vész, módjáról viszont több monda és anekdota is szól. Az egyik szerint valamikor Abesszínia Kaffa nevű tartományában a kopt szerzetesek kecskét legeltető pásztornak feltűnt, hogy az állatok izgatottan ugrándoznak, és éjszaka sem nyugszanak el. Jelentette a különös esetet a szerzeteseknek, akik kivonultak a legelőre, és napokon át az állatok viselkedését figyelték. A kecskék előszeregettel legelték a környéken növő alacsony cserjéket. A szentéletű emberek szedtek néhány marokkal a növény pirosuló terméséből és a kolostorban levest főztek belőle. Ízlett nekik a főzet, ám éjszaka le sem hunyták a szemüket. Így jöttek rá a kávé serkentő hatására.

Bár a kávé afrikai növény, az Arab-félszigeten, Jemenben vonhatták termesztés-

A kávécsereje 5-8 szirmú fehér virágai csomókban nyílnak a levelek hónaljában

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Csonthéjas termései kezdetben zöldek és hosszú hónapok alatt érnek be

A törökkávét ízesítő kardamomnak, a többi gyömbérféléstől eltérően nem a gyöktörzsét, hanem a termését használják keleti fűszerkeverékekben, valamint a kávé, édeségek és likőrök ízesítőjeként

be, valamikor a 9. század idején. Állítólag szudáni rabszolgák vitték magukkal Etiópiából Arábiába. Az ital neve is arab eredetű: khawa. A kávé termesztése és rendszeres fogyasztása kezdetben az iszlám országokban terjedt el. Csak a 16. században jutott el Jemen Mokka (Mocha) nevű kereskedelmi központjából és fő kikötőjéből Európába, abban viszont az Oszmán Birodalomnak volt központi szerepe. Az oszmán törökök 1517-ben nemcsak Jement és Egyiptomot hódították meg, hanem a kávéval is megismerkedtek. Gyorsan elnyerte a tetszésüket, amit az is bizonyít, hogy az 1554-ben, Isztambulban megnyitott első kávéház olyan sikeres lett, hogy szíriai tulajdonosai három év alatt meggazdagodtak. Ettől kezdve a török kávékultúra a szultáni udvarban és a hétköznapi emberek mindennapjaiban is fontos szerepet töltött be. Mozgóárusok is készítettek kávékat, de a kávéházak voltak az igazi közösségi élet, a társadalmi és politikai eszmecsere színterei. A kávé kivül ott hódolhattak a dohányzás, különösen a vízpipázás (nargile) szenvedélyének, és a kávéházak sokféle módon

A kávédarálás legősibb módja: a pörkölt kávészemeket mozsárban törték meg (arab kávémozsár, Betlehem, Izrael)

Kávébabnak, vagy babkávének hívjuk a kávécserje vörös terméshústól megfosztott, szürkészöld, lapított, rovátkás magját, melyet barnásfeketére pörkölnek

A LEGZAMATOSABB

A világ állítólag legzamatosabb kávéját különös módon „szüretelik” Szumátrán. A cibetmacskaféle ragadozó állat, a maláji pálmásodró a növényi táplálékot sem veti meg, gyakran megdézsmálja az ananászültetvényeket, szívesen fogyasztja a pálmák friss hajtásait, és a kávéültetvényeken az érett kávéterméseket. A bélcsatornájában fermentálódott kávétermés magjai emésztetlenek maradnak, s az ürülékből kinyert, majd megpörkölt babkávéből készül a Kopi Luwak, a világ legdrágább kávéja.

gondoskodtak a vendégek szórakoztatásáról. A művészek árnyjátékot (karagöz) adtak elő, eposzt szavaltak (meddahlik) és olyan színi előadást mutattak be, melybe a közönséget is bevonták (ortayaonu). A hagyományos török kávékultúra 2013-ban fölkerült az UNESCO szellemi kulturális örökségek listájára. Ez az első alkalom, hogy egy ital kultúrája ilyen magas rangú elismerést kapott.

Az Oszmán Birodalom fontos kereskedelmi szerepet töltött be kelet és nyugat között, így nem csoda, hogy Európa is gyorsan megismerte a kedvelt italt. Egy kedves anekdota szerint a kávébab először megréfélt a francia királyi udvart, mert amikor Erzsébet angol királynő küldött az akkor még teljesen ismeretlen, becses különlegességből, azt üzenték vissza, hogy nekik ezt a babot órák alatt sem sikerült puhára főzniük. A franciákkal azután 1669-ben Szulejman aga, IV. Mehmed szultán nagykövete kedveltette meg a kávé. A török módon készített italt cukor nélkül, édességek mellé szolgálták föl. Bécsben 1683 után terjedt el a kávé, miután a sikertelen ostrom után a menekülő törökök több száz zsák babkávét hagytak hátra, és az élelmes kereskedő, Franz George Kischitsky házról házra járva árulta.

A legősibb kávéital hasonlóan készült, mint ahogy ma a törökök kávéat főzik. A finomra porított pörkölt kávékat, a cukrot és a vizet kisméretű, hosszú nyelű sárgaréz edényben, az úgynevezett ibrikben habzásig főzik, majd ezt háromszor megismétlik.

A törökök kávéat gyakran kardamommal ízesítik. A kardamom (*Elettaria cardamomum*) dél-indiai és Srí Lanka-i származású gyömbérféle, aromás termése és magja a sáfrány és a vanília után a világ harmadik legdrágább fűszere. Az egyik legősibb ízesítőszer, az ókorban Indiából karavánutakon jutott el a Római Birodalomba, ahol illatszerek és gyógyszerek alapanyaga is volt.

Fráter Erzsébet

A török kávéházak 450 éve a megszokott hangulattal és kínálatlal várják a vendégeket (Irán)

Ma már a kávé számos fajtáját, pörkölési és elkészítési módját ismerik világszerte (arab piac, Akko, Izrael)

Sokszínű menü

Pünkösdi hava virágníllásban a leggazdagabb, az időjárás szempontjából pedig a legkellemesebb hónap a kertünkben. Bőven szedhetünk levélzöltségeket: a sóska és a saláta után mind nagyobb a választék.

A hagyományos levelek, főzelékek, az olyannyira várt saláták mellett érdemes mindig valami újjal is gazdagítani a választékot. Szerepet kaphat a mángold, ami nemcsak hálás és látványos a zöldségeskertben, de A- és C-vitaminban, szerves savakban, cukorban és pektinben gazdag táplálék. A mángoldnak betegsége és kártevője alig akad, csupán a gyomokat kell a közeléből kiirtani. Némi takarással át is telet, és akkor a friss levelek már áprilisban szedhetők. Főzeléknek is kitűnő, a levelek megtölthetők, vagy készülhet belőlük kenyérré kenhető, a felvágottat kiváltó jóízű krém. A sokféle üde zöldség kellemes krémlevesben olvadhat egyggyé: megunhatatlan, mert mindig más és más zöldségféléből készül, így színe és aromája is mindig az újdonság varázsával hat. Nyár elejétől már tálalhatjuk kivájt karalábéban, tökben, patisszonban, az asztal ötletes díszeként.

Csalánfőzelék

Hozzávalók: 50 dkg zserge csalánlevél, 2 ek. olaj, 2 gerezd fokhagyma, 4 dl tej, 6-8 ek. zsemlemorzsa, só, őrölt bors.

A csalánleveleket leforrázzuk, majd apróra vágjuk. Olajon megfuttatjuk az összezúzott fokhagymát. Rádobjuk a csalánt, felöntjük a tejjel, és 3-4 percig forraljuk. Sóval, őrölt borssal ízesítjük, zsemlemorzzával besűrítjük. A tűzről levéve pépesítjük – így aki idegenkedne tőle, az sem láthatja benne a csalánt. Burgonyafánkkal vagy tönkölyropogóssal tálaljuk.

Becsüljük meg a csalánt is! Nemcsak kiváló növényi öntözőlét készíthetünk belőle, de a zserge hajtások levesnek, főzeléknek fölhasználhatók. A csalán előnye, hogy az ültetésével nincs is gondunk, elég, ha kordában tartjuk, hogy ne hatal-

masodjon el. Szedjük le kesztyűvel, forrázás után pedig a spenóthoz hasonló bánásmódot igényel. Nálunk egy ideje ki is szorította a kissé kesernyés utóízű parajlevelet...

Halmos Monika

FOTÓ: VASS ANDRÁS WWW.ROZSAKUNYHO.HU

Áfonyás-levendulás kosárka

Hozzávalók

A tésztához: 10 dkg vaj, 10 dkg cukor, 30 dkg liszt, 2 tojássárgája, 1-2 evőkanál tejföl.

A krémhez: 5 dl tej, 1 csomag vaníliás pudingpor, 4 evőkanál cukor, 1 csomag vaníliás cukor, 3 evőkanál levendulavirág, 25 dkg áfonya.

Elmorzsoljuk a vajat a liszttel, majd a cukorral, a tojássárgákkal és annyi tejföllel gyúrjuk össze, hogy jól formázható tésztát kapjunk. Fóliába csomagolva a hűtőbe tesszük, amíg a kis kosárkaformákat kivajazzuk, és liszttel behintjük. A tésztát 2-3 mm vastagra nyújtjuk, majd akkora korongokat szúrunk ki belőle, amelyekkel a kosárkákat kibélelhetjük. A szélüket tojásfehérjével lekenjük, sütőlemezre sorakoztatjuk, és előmelegített sütőben 180 C-fokon kb. 10 perc alatt világosra sütjük, majd a formákból kiborítva hűlni hagyjuk. A tejből, cukorból és a pudingporból sűrű pudingot főzünk, a tűzről levéve egy csomag vaníliás cukorral és levendulával ízesítjük. A langyosra hűlt tésztakosárkákat megtöltjük a pudinggal, és áfonyákat halmozunk a tetejükre. Néhány órára behűtjük.

Ötlet: Az áfonya, a vanília és a levendula hármasa igazán találó összeállítás, de más gyümölcscsel is kipróbálhatjuk! A kis kosárkák tetejét levendulaszörpökből főzött zselével ki is „fényesíthetjük”.

Zöldségkrémleves

Hozzávalók: 60 dkg vegyes, zserge zöldség (pl. sárgarépa, zeller, patisszon, petrezselyemgyökér, retek, hagyma), 2 evőkanál vaj, só, őrölt fehérbors, kakukkfű, 2 dl tejszín, 1 evőkanál rizsliszt.

A megtisztított zöldséget apróra vágjuk, és vajon megfonnyasztjuk. 8 dl vízzel felöntjük, megsózzuk, ízesítjük őrölt borssal, kakukkfűvel, és fedő alatt puhára főzzük. Ha a zöldségek megpuhultak, a tejszínnel elkevert rizsliszttel besűrítjük, és átforraljuk. Merülőmixerrel pépesítjük, és azon melegében tálaljuk. Levesbetétnek pirított zsemlekockát, készen kapható levesgyöngyöt vagy a papsajtmályva virágát és „papsajtot” ajánlunk.

Kivájt patisszonban, karalábéban vagy tökben tálalva látványos, ünnepi fogás!

Csillogó csokrok

Budapesten, az Esküvői Kiállításon szép, színvonalas menyasszonyi csokrokat és esküvői díszítéseket láthattunk. A nyári esküvői divathoz igazodva strasszal, csillogó ékszerrel gazdagított csokrokat mutattak be a szakemberek. Az ara ékszeres csokrához hasonlóan az asztaldíszeket is ünnepivé tehetjük strasszdíszekkel, amik az esküvő után ékszerként is használhatók.

Mesteri asztaldíszek

A virágkötő mestervizsga fontos része a gyakorlati megmérést, amelyen többek között virágdíszet is készítenek a mesterjelöltek. Ilyenkor persze nem a terítéken van a hangsúly – habár az összképzerves részére –, inkább a dísz technikai felépítésére, a virágok helyes megválasztására, a színharmonióra, a használhatóságra kell figyelniük a virágkötőknek. A legutóbbi mestervizsgán készült, szemtélyörkötető munkák közül válogattunk.

Szabó János
rovata

Köszönök a virágot!

Európa-bajnok virágkötő: Mezőffy Tamás

Budapesten, a Zahara virágüzletben vásárlók ezentúl Európa legjobb virágkötője által készített virágcsokrokat, virágdíszeket vihetnek haza. Mezőffy Tamás mestervirágkötő ugyanis április elején megnyerte a Genovában rendezett Virágkötészeti Európa-kupát. Tamás sikere Magyarországé és a virágkötő szakmáé is, első alkalommal nyerte meg ezt a versenyt magyar versenyző. A képeken három munkáját mutatjuk be. Nem vitás, megérdemelte a győzelmet!

1 A magyar virágkötő színátmenetes autódíszével is első lett

2 A dobogósok: Roman Steingauer (Oroszország) második, Mezőffy Tamás első és Pirjo Koppi (Finnország) harmadik helyezett

3-4 A jellegzetes olasz étel, a pesztóval ízesített tészta és az olasz piknik volt az asztaldíszítés témája

5 A Vespa motorral utazó menyasszonynak készített pelerin óriási sikert aratott

1

5

2

3

4

VADVIRÁGOS koszorúk

A virágkötészeti divat is a természetesség irányába hajlik. A virágkötők több gallyat, fűvet, levelet használnak az alkotásaikban, és az otthonainkban sem ritkák a természetes hatású virágdíszek. Talán túlságosan „mű” lett a világunk, ezért vágnak az emberek arra, hogy minél közelebb kerüljenek a természethez akár egy koszorú, virágtál, vagy csokor látványával. A tavalyi, tatai virágkötészeti bajnokság jelszava is a természetközelség volt, ennek szellemében készítettek vadvirágos nyári koszorút a virágkötők.

1 Piroska Ágnes mestervirágkötő vizes koszorújában sok-sok virágot helyezett el. A békalencsés vízben egyesével álltak a kerti és vadvirágok, az összkép adta ki a koszorú alakot. A tatai rendezvény nevében – „Víz, zene, virág” – a kottából készült virágtartó tölcsekre jellemezték a zenét

2 Megyer Éva mestervirágkötő emeletes nyári koszorúját mezei és kerti virágok jó ízléssel összeválogatott sokaságából készítette. A száraz növényi részekből kiemelkedő kerti rózsáktól válik romantikus hangulatúvá a virágdísz

1

2

CoraxBio
Újdonság a
növényápolásban!

Már nem Zöldebb
a Szomszéd kertje!

**MEGJELENT A CORAXBIO TERMÉKCSALÁD,
A KERTTULAJDONOSOK ÁLMA**

A profi mezőgazdászok által használt növényvédő, és növénytápláló szerek mostantól a kertbarátok számára is elérhetők! Hatékony, környezetbarát termékeink közül gondosan összeválogattunk mindent, amire egy adott növénykultúrának egész évben, általánosságban szüksége van. Egy-egy CoraxBio box megoldást kínál a kiskertekben gyakori növénykultúrák ápolásához. A dobozokba szakértelmet is csomagoltunk, szakembereink által összeállított részletes útmutatóval segítjük felhasználóinkat a szebb, és egészségesebb kert gondozásában.

Corax-Bioner Zrt. • Tel.: +36-1/209-0853 • info@coraxbio.hu • www.coraxbio.hu

MEGÉRKEZETT AZ ÚJ SECO STARJET ÖNJÁRÓ FÚNYÍRÓ KISTRAKTOR!

seco GROUP

Teljesítmény (LE) / Vágási szélesség (cm) /
Fűgyűjtő térfogat (L)

Challenge 92:	16/92/300
Starjet 102:	22/102/320
Starjet 102:	22/102/380
Starjet 122:	24/122/380
Starjet 102, 4x4:	23/102/380

Bővebb információ:
www.seco-funyirok.hu

Magyarországi forgalmazó:
INTER-MIX KFT

1172 Budapest, Rétfarkas u. 6. • Telefon: +36 1 402-10-10; Fax: +36 1 402-10-11 • intermix@intermix.hu • www.intermix.hu

FÜVÉSZKERT
1083 Budapest, Illés u. 25.
(+36)-(1)-210-1074
(belépőjegyek és egyéb árak, porta)
(+36)-(1)-314-0535 (iroda)
www.fuveszkert.org

A kert április 1-jétől október 31-ig a nyári nyitva tartás szerint minden nap 9-17 óráig látogatható.

NEMZETI BOTANIKUS KERT
Vácrátót, Alkotmány u. 2-4.
www.botanikuskert.hu

Május 22.: A biodiverzitás napja alkalmából fotó- és poszterkiállítás

Június 4.: A botanikus kert virágai – akvarellfestészeti foglalkozás (az időpont változhat)

Június 25.: Szentivánéji szabadtéri hangverseny az Új Harmónia Fúvóegyüttes előadásában (esőnap: június 26.)

Július 2.: A botanikus kert virágai – akvarellfestészeti foglalkozás (az időpont változhat)

Július 30.: Nyáresti szabadtéri hangverseny a Musica Sonora zenekar előadásában (esőnap: július 31.)

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM
Budapest, Városliget,
Vajdahunyadvár
www.mmgm.hu
(+36)-(1)-422-0765
(+36)-(1)- 363-2698

Május 25.: Hogyan nézett ki, mit tartalmazott egy kertészeti folyóirat a millennium évében? A Kert folyóirat 1896. évi évfolyamát dr. Nagy Ágota főmuzeológus mutatja be

MAGYAR KAKTUSZGYŰJTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
www.kaktuszgyujtok.hu

Május 20-22.: MKOE Országos Kaktuszkilátás és -vásár a Fűvészkertben (Budapest, Illés utca)

Június 9.: Lukoczi Zoltán: Virágzó Rebutiák (Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Június 9.: Dr. Nemes Lajos: A debreceni Botanikus Kert kaktuszrészlegének elindulása (Győr, Gyermek Ház)

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

www.skanzen.hu
(+36)-(26)-502-537

Június 5.: Falusi Olimpia

Július 17.: I. PFB-Skanzenfutás

Június 4. 10 órától
Rózsavásár és nyílt nap
(szakvezetés 10.30-tól, előadások 11.30-tól)
NAIK GyKI Budatétényi Rózsakert
1223 Budapest, Park utca 2.
Főbejárat
a Nagytétényi út 188-190. felől

Április 23. – október 30.
Expo 2016 Antalya
Kertészeti világkiállítás
Törökországban
www.expo2016.org.tr

Június 3-5.
Európai Dísnövény és Kertművészeti Napok
Fehérvárcsurgó
Tel.: (+36)-(21)-311-0426
www.karolykastely.hu

A Kertbarát Magazin 3-4-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

Hajdú Lászlóné, Halmaj; Németh Ágnes, Budapest; Gyenes Géza, Kecskemét; Plecskó Gyuláné, Dunaföldvár; Gyimóthi Sándor, Székesfehérvár; Németh Szabolcs, Győr (Ménfőcsanak); Dévai Pál, Bőny; Reif Zsolt, Felsőszentmárton; Koós Lóránt, Nagydobos; Falkai Enikő, Békéscsaba; Szimcsák Éva, Tiszavasvári; L. Gedő Ibolya, Markóc; Sági Andrea, Budapest; Kulik Pál, Budapest; Székér Ferenc, Zalaszántó; Hefner Tamás, Bakonszeg; Szabó Zoltánné, Püspökladány; Henczidai Péter, Budapest; Bartha Zsuzsa, Budapest; Beluzsár Lajosné, Adony; Mitykó Jánosné, Békéscsaba; Felföldy Péter, Budapest; Simon Károlyné, Zirc; Szentesi Péter, Budapest; Kasza Sándorné, Dománd.
Gratulálunk a nyerteseknek!

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2016. május 21. és július 22. között és nyerjen!

Első 25 előfizetők az Oázis Kertészet 2000 Ft értékű vásárlási utalványát kapja, ami az ország bármelyik Oázis Áruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdlapkézbesítőknél, e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, a (06)- (80)-444-444-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu Kérjük olvashatóan töltsse ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.

Név: _____
Cím: _____
Kelt: _____ év _____ hó _____ nap
aláírás _____

A LILIOMTÓL A MARGARÉTÁIG

Gyereknapi piknikkel egybekötött virágünnep a Nagytétényi Kastélyban!

A virágok mindig fontos szerepet töltek be az emberek életében. Részei ünnepeinknek, ihletet adnak a művészeknek, gyógyírt jelentenek, de külön nyelvük is van: a virágnyelv.

A Nagytétényi Kastély évről évre a tavasz legszebb havában, májusban virágdíszbe öltözve várja kedves vendégeit. Idén május utolsó hétfőjén (27–29-én) Guba Ági és Kátóna Anna mestervirágkötők az adott korok stílusához igazodó virágalkotásai öltöztetik ünnepi díszbe a termeiket.

A virágkompozíciók az elmúlt korok virágszimbolikájáról is mesélnek. Más-más virág kerül a misztikus középkor asztalára, a rokokó szobába, vagy a biedermeier otthon garnitúrájára. A virágkötők csak ezen a hétfőn látható virágkompozíciói visszarepítenek az elmúlt korok hangulatába. A virágkötészeti bemutáson elsajátíthatjuk az alapvető szakmai fortélyokat, megismerhetjük a virágszimbolika művészettörténeti vonatkozásait. A látogatók betekintést kaphatnak a virágkötészet műhelytitkaiba, különféle technikákkal virágokat alkothatnak, ajándékokat készíthetnek. A virágkötészeti bemutató és árverés, valamint a bútorgyűjteményben tartott szakmai vezetések mellett iparművészeti, kézműves és virágvásár teszi teljessé a hangulatot.

Bővebb tudnivalók:

(+36)-1-207-0005; info@nagytetenyi.hu

Nyitva tartás:

Május 27–29. 10.00–18.00

Jegyárak:

Teljes árú: 1800 Ft, diák/nyugdíjas: 900 Ft, családi: 3500 Ft

Nagytétényi Kastély,

1225 Budapest, Kastélypark u. 9-11.

2016-BAN IS VIRÁGOS MAGYARORSZÁG

A Virágos Magyarországért versenyt az idén 23. alkalommal hirdetik meg. A korábbi évekhez hasonlóan önkormányzatok nevezhetnek. Ebben az évben a szépkorúak részére fenntartott intézmények környezetének gondozottságát és az annak érdekében végzett önkéntes, közösségépítő munkát is díjazták. Az országos mellett már helyi – városi, megyei, régiós – versenyeket is rendeznek, amelyek évenként több mint hárommillió embert mozgósítanak a kulturált, rendezett, tiszta, virággal díszített környezet megteremtése, megőrzése érdekében.

Idén a Magyar Turizmus Zrt. tematikus évéhez, a Gasztróélmények Évéhez kapcsolódva keresik azt a hazai éttermet, amely kiemelt figyelmet szentel környezetének gondozottságára, virágosítására. A versenyt a turizmus indította útjára, és két

évtizede töretlen támogatója. A kulturált vendégfogadás és a vendégbarát szemlélet elengedhetetlen tartozékai az ápolott környezet, a települések rendezett utcaképe, átgondolt fejlesztései, irányítótábláinak rendszere. Egyfajta tükröt is tart ez a verseny a résztvevő községek elé, hiszen a kertészeti és turisztikai szakemberekből álló

szűri értékelése iránymutatót, javaslatot, szakmai értékelést is tartalmaz, segítendő a települések további erőfeszítéseit. A magyar megmérettetés része a kilenc európai országot átfoogó Európai Virágos Városok és Falvak versenyének (Entente Florale Europe). Az elmúlt két évtized alatt 52 magyar település vett részt az európai verseny-

ben igen szép eredménnyel: 9 arany-, 23 ezüst-, 10 bronz- és 10 európai érmet nyertek. 2016-ban város kategóriában Mosonmagyaróvár, falu kategóriában pedig Dunakiliti képviseli Magyarországot az Entente Florale Europe versenyben. A versenyre május 31-éig lehet pályázni a www.viragosmagyarorszag.itthon.hu oldalon.

Rejtély

Írjon a szavak közé a négyzetekbe egy olyan szót, amelyet az első és a második szóval összeolvasva egy növény és egy állat nevének kapja! A négyzetek száma megegyezik a beírandó szavak betűinek számával.

FÜZ   KOPÁNC
GIM   GOMBA
LUC   RIGÓ
FA   KAGYLÓ
PRÉRI   ALMA
VAD   PARÉJ
GYÖNGY   HÜR
ZSELNICE   VÁGÓ

www.spuri.hu

Szonikus madárriasztó

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, erdőművek, repülőterek stb.

Forrás: Elektronikai Kft., 2000 Tatabánya, Árpád út 91.
Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

A megoldást küldje be címünkre! A helyes megfejtést beküldők között **egy nyertes részére könyvet** sorsolunk ki. **Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294. Beküldési határidő: 2016. július 15.** A Kertbarát Magazin március-áprilisi számában közölt rejtély helyes megfejtéséért felajánlott könyvet **Török Anikó** derekegyházi olvasónk nyerte.

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma július 22-én jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, postafiók: 294, 1591
Faxszámunk: 273-2285
E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

12. Európai Dísznövény és Kertművészeti Napok

Károlyi Kastélypark
Károlyi Kastély
8052 Fehérvárcsurgó, Petőfi u. 2.
Kiállítás és vásár a megújult parkban

2016. június 3-4-5.

Európai díszvendég országok:
Hollandia, Szlovákia, Franciaország

A konferenciák kiemelt témái:
Víz a kertben
Klimaváltozás és kertészkedés

Belépő: 1000 Ft és 700 Ft (diákoknak és nyugdíjasoknak)

Nyitva tartás: péntek 14.00–19.00 óráig, szombat és vasárnap 9.00–19.00 óráig

A Károlyi József Alapítvány szervezésében, a holland és szlovák nagykövetségek támogatásával, a Magyar Turizmus Zrt. Közép-dunántúli RMI együttműködésével

Bővebb tudnivalók: 06 21 311 04 26
www.karolyikastely.hu

EURO PARKETT

Természetesen műfű

Puha és rendkívül ellenálló műfű már **3.890.-/m²-től**

Bp., 1173 Pesti út 240.
Telefon: 06-20-2626700 06-1-2581371
E-mail: europarkett@t-online.hu
www.europarkett.hu

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Látványos hatás már 6 óra alatt!

A könnyen felhasználható Glialka® Express 6H gyorsan és totálisan kiirt minden gyomot! A praktikus kiszerelésnek köszönhetően ezennél nem kell a permetlékészítéssel bajlódni! Egyszerűen csak a gyomnövényekre kell permetezni a palack tartalmát, a többit elvégzi Ön helyett a Glialka® Express 6H.

Kwizda Táplálunk és védünk
Agro www.szepzold.hu

KWIZDA FORINT GYŰJTŐAKCIÓ

Gyűjtse a Kwizda-forintokat és költse bármire a gazdaboltokban

www.kwizdaforint.hu

Nyári forróság? Hűsítő árak!

-28%

-35%

-29%

-24%

-31%

A legszebb mediterrán növények és virágzó csodák, díszfák és cserjék, exkluzív szoliterek és növénytartók hatalmas választékával várunk! Ráadásul 2016. június 3-4-5-én és július 1-2-3-án minden növény árából annyi százalék kedvezményt adunk, ahány °C-t a hőmérő mutat! A minimális kedvezmény 24%!

Gyere el hozzánk, és váltsd be 1000 forintos kuponunkat!

1000
EZER FORINT

Az Oázis Kertészet
ajándék kuponja

A kupon összes áruházunkban felhasználható 2016. június 6. 20. között, leadásával 5000 Ft értékű vásárlás esetén 4000 Ft-ot kell fizetned. A kupon más akcióval nem vonható össze, akciós árú termékekre nem váltható be. Vásárlásonként egy darab kupon használható fel.

www.oazis.hu

Kertészeti áruházaink szerte az országban: Ajka Ipari Park, északi szektor, Budakeszi Szőlőskert Ipari Park (a Tesconál), Budapest - Pasarét Zilah u. 6., Budapest - Kőbánya Kőbányai út 47., Budapest - Rákosszentmihály Szlovák út 15., Budapest - Soroksár Helsinki út 80., Cegléd Kulső- Jászberényi út 2., Csepel Mini Kossuth Lajos u. 15., Dömsz Diófásor u. 19. (Az Intersparnál), Hajdúnánás Mini Szabadság u. 50., Jászberény Nagykátai út 17., Keszthely Semmelweis u. 2., Mohács Pécsi út, Ipari Park, Mór 4-es főút 32. km., Nyíregyháza Korányi Frigyes út 204., Szeged Alkony utca 3., Székesfehérvár Holland fásor 1 (Az Auchannál), Szolnok - Szajol 4-es főút 108. km., Tatabánya Erdész u. 39. (A Dózsakertben)

Csodákért
161616

1000